

İflâsta İkinci Alacaklılar Toplantısı Bakımından Alacaklı Özerkliği ve Sınırları^(*)

Die Gläubigerautonomie und ihre Grenzen im Hinblick auf die Zweite Gläubigerversammlung im Konkurs

Zeynep BAHADIR

Doktor Öğretim Üyesi

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medenî Usûl ve İcra-İflâs Hukuku Anabilim Dalı

Anahtar Kelimeler

*Alacaklılar Toplantısı,
İkinci Alacaklılar Toplantısı,
Alacaklı Özerkliği,
Alacaklı Öz Yönetimi,
İflâs.*

Öz

İflâs prosedüründen doğrudan etkilenen alacaklıların, bu etki sebebiyle tasfiyede söz sahibi olmaları gerektiği ifade edilmiştir. Alacaklıların tasfiyenin süratli ve az masraflı sonuçlanmasındaki menfaati de göz önüne alınarak, iflâs tasfiyesinde alacaklı özerkliği prensibi kabul edilmiştir. İflâs alacaklılarının, devletin etkisinden olabildiğince uzak bir şekilde borçlunun mallarını tasfiye etmesi anlamına gelen alacaklı özerkliği prensibi, iflâs sistemimizde kendisini ikinci alacaklılar toplantısında geniş karar alabilme yetkisi şeklinde göstermektedir. Ancak ikinci alacaklılar toplantısının bu geniş karar alabilme yetkisi sınırsız değildir. Alacaklı özerkliğinin sınırlarını, kanun hükümleri, bireysel alacaklılar ile alacaklı gruplarının sahip oldukları menfaatler, müflis ile üçüncü kişilerin menfaatleri ve kamu yararı oluşturmaktadır. Bu çalışmada da, alacaklı özerkliği kavramı, ikinci alacaklılar toplantısının karar alma yetkisi ve bu yetkinin sınırları ile bu sınırlar ihlâl edildiği takdirde alınan kararlara karşı başvurulacak şikâyet yolu incelenmiştir.

Schlüsselwörter

*Gläubigerversammlung,
Zweite
Gläubigerversammlung,
Gläubigerautonomie,
Gläubigerselbstverwaltung,
Konkurs.*

Zusammenfassung

Die Gläubiger sind von der Durchführung des Konkurses unmittelbar betroffen. Aus diesem Grund sollten die Gläubiger ein Mitspracherecht bei der Durchführung des Konkurses haben. Der Grundsatz der Gläubigerautonomie hat sich bei der Durchführung einer Konkursabwicklung durchgesetzt, wobei das Interesse der Gläubiger an einem raschen und kostengünstigen Abschluss der Durchführung der Konkurs berücksichtigt wird. Gläubigerautonomie bedeutet, dass die Konkursgläubiger das Vermögen des Schuldners so weit wie möglich vor dem Einfluss des Staates verwerten. In unserem Konkursrechtssystem manifestiert sich die Gläubigerautonomie in Form einer unbeschränkten Entscheidungsbefugnis auf der zweiten Gläubigerversammlung. Diese Befugnis der zweiten Gläubigerversammlung ist jedoch nicht unbegrenzt. Die Grenzen der Gläubigerautonomie sind die gesetzlichen Bestimmungen, die Interessen der einzelnen Gläubiger und Gläubigergruppen, die Interessen des Gemeinschuldners und Dritter sowie das öffentliche Interesse. In diesem Aufsatz werden der Begriff der Gläubigerautonomie, die Entscheidungsbefugnis der zweiten Gläubigerversammlung, die Grenzen dieser Befugnis und das Beschwerderecht gegen die getroffenen Entscheidungen im Falle einer Verletzung dieser Grenzen analysiert.

^(*) Araştırma Makalesi.

Hakem denetiminden geçmiştir.

Gönderim Tarihi: 25.04.2024, Kabul Tarihi: 27.06.2024.

GİRİŞ

Alacaklılar iflâs prosedüründen doğrudan etkilenir. Bu doğrudan etki sebebiyle iflâs tasfiyesinde alacaklıların söz sahibi olması olağandır. Alacaklıların iflâs tasfiyesinde söz sahibi olmasının tasfiye bakımından avantajı ise tasfiyenin süratle sonuçlanması ve masrafların azalmasıdır¹. Zira alacaklıların tasfiyenin süratli ve az masraflı sonuçlanmasında menfaati vardır. Ancak bu sonucun gerçekleşebilmesi için alacaklıların birlikte hareket etmesi gerekir. Bu bağlamda alacaklıların iflâs prosedüründe söz sahibi olması ve tasfiyeye etki etmesi İcra ve İflâs Kanunu'nun belirlediği çerçevede bir araya gelmeleriyle, bir başka ifadeyle alacaklılar toplantısı sayesinde olur. İflâs alacaklıları, alacaklılar toplantısında aldıkları kararlar ile Kanun'un kendilerine tanıdığı iflâs tasfiyesini yönetme imkânını hangi kapsamda kullanacaklarını belirler.

İflâs hukukunun belirleyici ilkelerinden biri alacaklı özerkliğidir². Bu ilke, iflâstan etkilenen alacaklıların tasfiyenin yürütülmesinde özerk bir şekilde karar vermesi fikrine dayanmaktadır³. Bu anlamda İcra ve İflâs Kanunu tarafından alacaklılara tasfiyeyi yönetme imkânı veren alacaklılar toplantısı, alacaklı özerkliğinin bir yansımasıdır. Alacaklılar toplantısı iflâs tasfiyesinin en üst organıdır ve toplantıda alınan kararlar tüm iflâs alacaklılarının ortak iradesini ifade etmektedir⁴. O hâlde Türk iflâs hukukunda alacaklı özerkliği, alacaklılar toplantısı ile sağlanmaktadır.

İcra ve İflâs Kanunu'nda alacaklılar toplantısı, birinci alacaklılar toplantısı ve ikinci alacaklılar toplantısı olarak düzenlenmiştir. Birinci alacaklılar toplantısı tasfiyenin başında yapılır ve karar alma yetkisi sınırlıdır. İkinci alacaklılar toplantısı ise tasfiyenin daha ileri aşamalarında iflâs kararı kesinleştikten sonra yapılır ve yetkileri oldukça geniştir. Zira İcra ve İflâs Kanunu'nun 224'üncü maddesinde birinci alacaklılar toplantısının acele hâllerle ilgili karar alabileceği düzenlenirken, 238'inci maddesinin 2'nci fıkrasında ikinci alacaklılar toplantısının iflâs tasfiyesi ile ilgili gerekli gördüğü tüm konularda karar alabileceği ifade edilmiştir. Bu kapsamda ikinci alacaklılar toplantısında alınabilecek kararlar bakımından alacaklılar son derece geniş yetkilere sahiptir. Bu geniş karar alma yetkisi ise alacaklı özerkliğinin iflâs hukuk sistemimize yansımasıdır. Ancak bu özerkliğin sınırsız olduğunu söylemek de güçtür. Biz de çalışmamızda ikinci alacaklılar toplantısının⁵ bu geniş yetkisi sebebiyle öncelikle toplantıda alınabilecek kararları ve bu kararların sınırlarını, daha sonra sınırın aşılması durumunda şikâyet yoluna başvurulup başvurulamayacağını inceleyeceğiz.

I. ALACAKLILAR TOPLANTISI HAKKINDA GENEL BİLGİLER

A. Alacaklılar Toplantısının Tanımı ve Hukukî Niteliği

İflâs masasının yönetimi ve tasfiyesi için gerekli kararların alınması amacıyla iflâs alacaklıları tarafından yapılan toplantıya alacaklılar toplantısı, karar alma organı olarak faaliyet gösteren iflâs ala-

¹ DELİDUMAN, Seyithan: *İflâs Tasfiyesinde Alacaklılar Toplanması*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2002, s. 20.

² THOMA, Carl-Friedrich: *Insolvenzrechtliche Gläubigerautonomie im Gläubigerausschuss*, Duncker & Humblot Verlag, Berlin, 2019, s. 13; EHRICKE, Ulrich / AHRENS, Martin: "InsO § 74", STÜRNER, Rolf / EIDENMÜLLER, Horst / SCHOPPEMEYER, Heinrich (Hrsg.): *Münchener Kommentar zur Insolvenzordnung*, 4. Baskı, Verlag C. H. Beck, München, 2019 (Yazar, MüKoInsO), Rn. 3. Alacaklı özerkliği özellikle Alman iflâs hukukunun karakterize edici bir özelliği olarak kabul edilmektedir, ancak alacaklı özerkliğinin iflâsın ikincil bir amacı olduğu da ifade edilmiştir, bkz. THOMA, s. 25; GANTER, Hans Gerhard / BRUNS, Alexander: "InsO § 1", *MüKoInsO*, Rn. 53; EHRICKE / AHRENS, *MüKoInsO*, InsO § 74, Rn. 3.

³ THOMA, s. 25.

⁴ BÜRGI, Urs: "Art. 253", STAEHELIN, Adrian / BAUER, Thomas / STAEHELIN, Daniel (Hrsg.): *Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbeitreibung und Konkurs, SchKG III, Art. 221-352*, Helbing & Lichtenhahn Verlag, Basel-Genf-München, 1998 (Yazar, SchKG), Rn. 9.

⁵ Bankacılık Kanunu'na göre yürütülen iflâs tasfiyelerinde ise Bankacılık Kanunu'nun 106'ncı maddesinin 5'inci fıkrası kapsamında Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tasfiyenin mutlak hâkimidir ve bu anlamda alacaklılar toplantısının görev ve yetkilerine sahiptir. Ancak bu konu bizim çalışmamızın sınırları dışında kalmaktadır. Bankacılık Kanunu'na göre yürütülen tasfiyelerde alacaklılar toplantısına ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. ERDÖNMEZ, Güray: *İflâsta Alacaklılar Toplantısının Yetkileri*, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2005, s. 203 vd.

caklılarının oluşturduğu organa ise alacaklılar toplanması denir⁶. Alacaklılar iflâs tasfiyesinin yürütülmesine alacaklılar toplantısı vasıtasıyla katılır⁷.

İflâsın temel amacı borçlunun haczedilebilen malvarlığından tüm alacaklıların müştereken tatmin edilmesidir⁸. Amacına uygun şekilde yürütülmeyen bir iflâs tasfiyesi, alacaklıların alacaklarına kavuşmasını riskli hâle getirir⁹. Bu sebeple tasfiyenin yürütülmesine ve tasfiyeye ilişkin kararların alınmasına yönelik alacaklılara bir hakimiyet ve serbesti tanınmalıdır¹⁰. Zira iflâs tasfiyesinin menfaatlerine uygun bir şekilde gerçekleşmesini sağlamak amacıyla alacaklıların tasfiyenin yürütülmesine katılmakta menfaatleri bulunur¹¹. İcra ve İflâs Kanunu'nda alacaklıların tasfiyeye katılması, alacaklılar toplantısı ile mümkün kılınmıştır. Alacaklılar toplantısı sayesinde alacaklılar, kendi hak ve menfaatlerini koruyabilme imkânına sahip olur ve iflâs tasfiyesinin hızlı, ekonomik ve mümkün olduğunca çok tasfiye payı getirecek şekilde yürütülmesi sağlanır¹².

Alacaklılar toplantısı, iflâs alacaklılarının ortak iradelerinin oluşmasını sağlayarak, kanunun kendisine verdiği görev ve yetkiler çerçevesinde aldığı kararlar ile iflâs tasfiyesini yönlendirir¹³. Toplantıda alınan kararlar sadece toplantıya katılan değil; bütün iflâs alacaklıları bakımından bağlayıcıdır¹⁴. İflâs tasfiyesi ile ilgili alınan bu kararlar, iflâs idaresi tarafından yerine getirilir¹⁵. İflâs idaresi toplantıda alınan kararlar ile kural olarak bağlıdır¹⁶.

Alacaklılar toplantısı devlet tarafından atanmadığından resmî bir iflâs organı olmayıp diğer iflâs organları ile birlikte faaliyet gösteren özel bir iflâs organıdır¹⁷. Özel iflâs organı olsa da iflâs tasfiyesinde resmî bir işlev görmek, icra mahkemesinin gözetim ve denetimi altında bulunmaktadır¹⁸. Ala-

⁶ KURU, Bakı: *İcra ve İflâs Hukuku, Cilt IV*, 3. Baskı, Alfa Yayınevi, İstanbul, 1997, s. 3156; DELİDUMAN, s. 42; PEKCANİTEZ, Hakan / ATALAY, Oğuz / SUNGURTEKİN ÖZKAN, Meral / ÖZEKES, Muhammet: *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, 10. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2023, s. 482; ATALI, Murat / ERMENEK, İbrahim / ERDOĞAN, Ersin: *İcra ve İflâs Hukuku*, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023, s. 611; ARSLAN, Ramazan / YILMAZ, Ejder / TAŞPINAR AYVAZ, Sema / HANAĞASI, Emel: *İcra ve İflâs Hukuku*, 9. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023, s. 638; AŞIK, İbrahim: "İflâs Tasfiyesinde Geçici Dağıtma", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 2018, Cilt 24, Sayı 1, s. 285. Doktrinde, alacaklıların tasfiyenin belli dönemlerinde bir araya gelerek yaptıkları toplantının şekli için "alacaklılar toplantısı", iflâs tasfiyesinde karar alma organı olarak faaliyet gösteren iflâs organı için ise, "alacaklılar toplanması" ifadesinin kullanılması gerektiği belirtilmiştir, bkz. KURU, s. 3156, dn. 1; DELİDUMAN, s. 24-25; ERDÖNMEZ, s. 17, dn. 1.

⁷ ERDÖNMEZ, s. 13, 25.

⁸ WYSS, Claudia: *Kollektive Beteiligungsrechte der Gläubiger im Konkurs- und Nachlassverfahren*, Schulthess Juristische Medien, Zürich-Basel-Genf, 2013, s. 10.

⁹ AŞIK, İbrahim / ORUÇ, Yakup / TOK, Ozan / SAÇAR, Ömer Faruk: *İcra ve İflâs Hukuku*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023, s. 533.

¹⁰ WYSS, s. 10; AŞIK / ORUÇ / TOK / SAÇAR, s. 533.

¹¹ ERDÖNMEZ, s. 22; AŞIK / ORUÇ / TOK / SAÇAR, s. 533.

¹² ERDÖNMEZ, s. 25; AŞIK, s. 288.

¹³ KURU, s. 3156; ARSLAN / YILMAZ / TAŞPINAR AYVAZ / HANAĞASI, s. 638; PEKCANİTEZ / ATALAY / SUNGURTEKİN ÖZKAN / ÖZEKES, s. 482.

¹⁴ KURU, s. 3156; DELİDUMAN, s. 43, 140; ARSLAN / YILMAZ / TAŞPINAR AYVAZ / HANAĞASI, s. 639; PEKCANİTEZ / ATALAY / SUNGURTEKİN ÖZKAN / ÖZEKES, s. 482; ATALI / ERMENEK / ERDOĞAN, s. 611; AŞIK, s. 286.

¹⁵ POSTACIOĞLU, İlhan E.: *İflâs Hukuku İlkeleri, Cilt I: İflâs*, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul, 1978, s. 59; BERKİN, Necmeddin M.: "İflâs İdaresi ve İflâs İdare Memurlarının Vazifeleri", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 1957, Cilt 22, Sayı 1-4 (İflâs İdaresi), s. 160; DELİDUMAN, s. 41, 47, 140; ATALI / ERMENEK / ERDOĞAN, s. 615; ERDÖNMEZ, s. 28; ORUÇ, Yakup: *İflâs İdaresi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019, s. 92. Yargıtay, 12. HD, T. 25.12.1975, E. 1975/11425, K. 1975/11230 sayılı kararında, "...Bu halde iflâs idaresi, bu toplantıda verilen karara göre, kabul edilen alacağı gerekli sıraya kaydetmekle yükümlüdür...." (Legalbank) ifadelerine yer vermiştir.

¹⁶ BERKİN, Necmeddin M.: *İflâs Hukuku*, 4. Baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1972 (İflâs), s. 320; BERKİN, *İflâs İdaresi*, s. 160; DELİDUMAN, s. 140; SCHÖBER, Roger: "Art. 253", KREN KOSTKIEWICZ, Jolanta / VOCK, Dominik (Hrsg.): *Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG*, 4. Baskı, Schulthess Juristische Medien, Zürich-Basel-Genf, 2017 (Yazar, SK-SchKG), Rn. 8. Alacaklılar toplantısı bazen iflâs idaresine bir işin yapılması ile ilgili yetki verme şeklinde de karar alabilir, bu durumda iflâs idaresi takdir hakkını kullanır, bkz. DELİDUMAN, s. 140; ORUÇ, s. 89. Alman iflâs hukukunda alacaklılar toplantısında alınan kararların iflâs idaresini bağlayıcı etkisi olmadığı, ancak iflâs idaresi alınan kararı uygulamazsa idarenin sorumluluğu yoluna gidilebileceği yönündeki görüşü için bkz. PAPE, Gerhard: "Ungeschriebene Kompetenzen der Gläubigerversammlung versus Verantwortlichkeit des Insolvenzverwalters", *Neue Zeitschrift für Insolvenz- und Sanierungsrecht (NZI)*, 2006, Sayı 2, s. 72.

¹⁷ KURU, s. 3156; DELİDUMAN, s. 28, 41, 42; ERDÖNMEZ, s. 27.

¹⁸ DELİDUMAN, s. 42.

çaklılar toplantısının hukukî niteliğinin ne olduğu konusunda ise doktrinde çeşitli görüşler mevcuttur. Alacaklılar toplantısının hukukî niteliğine yönelik doktrinde yer alan bu görüşler, özel hukuk teorileri ve kamu hukuku teorileri olarak iki kategoride sınıflandırılarak açıklanmıştır¹⁹. Çalışmanın sınırlarını aşmamak adına bu teorilerin ayrıntısına girmek mümkün değildir. Ancak bugün için kabul edilen basit görüşün kamu hukuku teorisi olduğunu ifade etmek gerekir²⁰. Bu kapsamda iflâs tasfiyesi kural olarak devletin resmî organları tarafından yürütülür. Alacaklılar ise alacaklılar toplantısı ile kanunun belirlediği ölçüde tasfiyeye katılma hakkı ve bazı yetkileri elde eder²¹. İcra ve İflâs Kanunu bu anlamda alacaklılar toplantısına tasfiyenin yürütülmesiyle ilgili önemli görev ve yetkiler vermiştir. Alacaklılar toplantısı Kanun'un belirlediği sınırlar içinde tasfiyenin ne şekilde yürütüleceğini belirleyen bir araç olup tasfiyenin karar alma organıdır²².

Alacaklılar toplantısı, masanın, müflisin veya alacaklıların temsilcisi değildir. Alacaklılar toplantısının tüzel kişiliği, bu anlamda hak ve fiil ehliyeti yoktur²³. Alacaklılar toplantısının sahip olduğu yetkiler doğrudan kanun tarafından tayin edilmiştir²⁴.

B. Alacaklılar Toplantısının İflâs Tasfiyesi İçindeki Yeri

İflâsta asıl tasfiye usûlü adi tasfiyedir. Tasfiyenin adi tasfiye şeklinde yapılmasına karar verildiyse, iflâsın özel organları oluşturulmalı ve iflâs prosedüründeki tasfiye aşaması bu özel organlar vasıtasıyla yürütülmelidir. O hâlde adi tasfiyede tasfiye aşamasına ilişkin asıl görev, iflâsın özel organlarına aittir. Bu organlar ise her iflâs takibinde o takibe ilişkin olarak ayrı ayrı oluşturulur²⁵. İflâsın özel organları, birinci alacaklılar toplantısı, iflâs bürosu, iflâs idaresi ve ikinci alacaklılar toplantısıdır. Bu kapsamda adi tasfiyede en önemli karar alma organı kural olarak alacaklılar toplantısıdır²⁶.

Basit tasfiyede ise iflâsın özel organları oluşturulmaz. Tasfiye işlemleri iflâs dairesi tarafından yürütülür. Ancak iflâs dairesi gerekli görürse alacaklıları toplantıya çağırabilir²⁷. Bu anlamda basit tasfiye bakımından alacaklılar, iflâs dairesinin gerekli gördüğü hâllerde toplandığından, bu tasfiye türünde alacaklılar toplantısının yetkileri ve tasfiyeye etkisi daha sınırlı ve istisnâidir²⁸. Alacaklıların kararına başvurulması zorunlu olan konularda ise iflâs dairesi alacaklıları toplantıya çağırarak zorundadır²⁹.

Adi tasfiyenin ilânından itibaren en geç on gün içinde, ilânda belirtilen yer, gün ve saatte birinci alacaklılar toplantısı yapılır (İİK m. 219, 221-225). Birinci alacaklılar toplantısı, iflâs dairesinin çağrısı ile bir araya gelen iflâs tasfiyesinin ilk özel organıdır³⁰. Birinci alacaklılar toplantısına, müflisten ala-

¹⁹ Bu teorilerle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. DELİDUMAN, s. 29 vd.; ERDÖNMEZ, s. 18 vd. İflâsın hukukî mahiyeti açısından bu teorilerle ilgili ayrıntılı bilgi için ise bkz. DEREN-YILDIRIM, Nevhis: "İflâsın Hukukî Mahiyeti", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 1994, Cilt 54, Sayı 1-4, s. 333 vd.

²⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. DELİDUMAN, s. 34 vd.; ERDÖNMEZ, s. 23 vd.; DEREN-YILDIRIM, s. 339, 343-344.

²¹ DELİDUMAN, s. 38.

²² KURU, s. 3156; BERKİN, *İflâs*, s. 317; ERDÖNMEZ, s. 23; REINAU, Timon: *Der Vergleich im Konkursverfahren*, Dike Verlag, Zürich-St. Gallen, 2021, s. 37; FIORI, Silvio: *Die Gläubigerversammlung im schweizerischen Konkursrecht*, Schulthess Verlag, Zürich, 1905, s. 32.

²³ ÜSTÜNDAĞ, Saim: *İflâs Hukuku (İflâs-Konkordato-İptal Davaları)*, 8. Baskı, Yayıncılık Matbaacılık, İstanbul, 2009, s. 140; BERKİN, *İflâs*, s. 317; DELİDUMAN, s. 40-41; ERDÖNMEZ, s. 25; BÜRGI, *SchKG*, Art. 253, Rn. 9.

²⁴ BELGESAY, Mustafa Reşit: *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, İkinci Cilt*, Sıralar Matbaası, İstanbul, 1955, s. 412; DELİDUMAN, s. 38, 40-41.

²⁵ PEKCANITEZ / ATALAY / SUNGURTEKİN ÖZKAN / ÖZEKES, s. 404; AŞIK / ORUÇ / TOK / SAÇAR, s. 533.

²⁶ DELİDUMAN, s. 42; ERDÖNMEZ, s. 13.

²⁷ BELGESAY, s. 406; PEKCANITEZ / ATALAY / SUNGURTEKİN ÖZKAN / ÖZEKES, s. 480; ATALI / ERMENEK / ERDOĞAN, s. 604; AŞIK / ORUÇ / TOK / SAÇAR, s. 533, dn. 37, 607; ERDÖNMEZ, s. 200; DELİDUMAN, s. 28, 51.

²⁸ ERDÖNMEZ, s. 13, 32; WYSS, s. 52. Bu kapsamda basit tasfiye bakımından alacaklı özerkliğinin zayıfladığı söylenebilir. Basit tasfiyede alacaklı özerkliğini güçlendirmek adına getirilen öneriler için bkz. WYSS, s. 52 vd.

²⁹ ERDÖNMEZ, s. 200; ÜSTÜNDAĞ, s. 220. Alacaklıların kararına başvurulması zorunlu olan konularla ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. ERDÖNMEZ, s. 202.

³⁰ YILMAZ, Ejder: *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2016 (Şerh), s. 1041.

caklı olduğunu iddia eden alacaklılar katılır. Birinci alacaklılar toplantısının en önemli görevi iflâs idaresi için altı aday belirlemek ve iflâs tasfiyesi için gerekli olan acele kararları vermektir³¹. Birinci alacaklılar toplantısında alınabilecek acele işler hakkındaki kararlar örnek kabildinden İcra ve İflâs Kanunu'nun 224'üncü maddesinde sayılmıştır. Toplantıda, iflâs tasfiyesine ilişkin ertelenmesi mümkün olmayan³² acele her türlü konuda karar alınabilir³³. Acele bir durumun olup olmadığını ise alacaklılar toplantısı takdir eder³⁴. Toplantıya katılan kişilerin alacaklılık durumları kesin olmadığından, toplantının sınırlı yetkisi vardır³⁵. Birinci alacaklılar toplantısı ile iflâs masasının idare ve tasfiyesi, alacaklılar toplantısına ve iflâs idaresine³⁶ geçer³⁷.

Alacaklılar, birinci alacaklılar toplantısında karar alınamayan bazı konuları görüşmek için tekrar bir araya gelme konusunda anlaşabilir. Alacaklıların yapacağı böyle bir toplantı, birinci alacaklılar toplantısının devamı niteliğinde olup burada da birinci alacaklılar toplantısına ilişkin prensipler geçerlidir³⁸. İsviçre iflâs hukuku sisteminde, birinci alacaklılar toplantısından sonra ancak ikinci alacaklılar toplantısından önce iflâs idaresinin alacaklıları özel bir toplantıya (*eine besondere Gläubigerversammlung*) çağırabileceği bazı durumların *İflâs Dairelerinin Yönetimi Hakkında Yönetmelik*'te (*Verordnung über die Geschäftsführung der Konkursämter*) düzenlendiği görülmektedir (KOV Art. 48/2 ve 63). Benzer bir hüküm Türk iflâs hukuku sisteminde yoktur. Bu sebeple birinci alacaklılar toplantısından sonra ancak ikinci alacaklılar toplantısından önce karar verilmesi gereken acil bir durum ortaya çıkarsa, konu hakkındaki kararı iflâs idaresi verir³⁹. Doktrinde iflâs idaresinin, acil karar verilmesi gereken bir konuda hâl ve şartlara göre alacaklıları birinci alacaklılar toplantısının devamı niteliğinde olan olağanüstü bir toplantıya da çağırabileceği ifade edilmiştir⁴⁰.

İflâs idaresinin sıra cetvelini düzenlemesinden ve ilânından sonra, aynı ilân⁴¹ ile alacaklıları davet ettiği toplantı ise ikinci alacaklılar toplantısıdır (İİK m. 237/1). Sıra cetvelinin ilânı, toplantıdan en az yirmi gün evvel yapılır⁴² ve ilânın birer nüshası alacaklılara gönderilmek zorundadır (İİK m.

³¹ POSTACIOĞLU, s. 53; BELGESAY, s. 415; KURU, s. 3163-3164; YILMAZ, *Şerh*, s. 1041, 1044; ÜSTÜNDAĞ, s. 146 vd.; DELİDUMAN, s. 88 vd.; PEKCANİTEZ / ATALAY / SUNGURTEKİN ÖZKAN / ÖZEKES, s. 405, 483; ATALI / ERMENEK / ERDOĞAN, s. 608; ARSLAN / YILMAZ / TAŞPINAR AYVAZ / HANAĞASI, s. 638, 639-640; AŞIK / ORUÇ / TOK / SAÇAR, s. 615; AŞIK, s. 286; ORUÇ, s. 90.

³² Ertelenmesi mümkün olmayan kararlar sadece acil sorunlar hâlinde verilecek kararları ifade etmez, aynı zamanda ertelenmesi hâlinde derhal çözüme kıyasla masaya zarar verecek kararlar da bu kavrama girer, bkz. SCHÖBER, Roger / AVDYLI-LUGINBÜHL, Monika: "Art. 238", *SK-SchKG*, Rn. 4.

³³ BELGESAY, s. 415, 416; KURU, s. 3165; BERKİN, *İflâs*, s. 319; ÜSTÜNDAĞ, s. 148 vd.; DELİDUMAN, s. 44, 89-90; AŞIK / ORUÇ / TOK / SAÇAR, s. 615; ERDÖNMEZ, s. 53-54; ORUÇ, s. 92.

³⁴ ÜSTÜNDAĞ, s. 148; ERDÖNMEZ, s. 54; YILDIRIM, M. Kamil / DEREN-YILDIRIM, Nevhis: *İcra ve İflâs Hukuku*, 6. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2015, s. 447.

³⁵ ÜSTÜNDAĞ, s. 146; DELİDUMAN, s. 44, 89; ATALI / ERMENEK / ERDOĞAN, s. 608; AŞIK / ORUÇ / TOK / SAÇAR, s. 614; ERDÖNMEZ, s. 53; YILDIRIM / DEREN-YILDIRIM, s. 445; AŞIK, s. 286; ORUÇ, s. 92.

³⁶ İcra ve İflâs Kanunu'nun 222'nci maddesine göre, "alacaklılar toplanması mümkün olmazsa veya karar nisabı oluşmazsa durum tespit olunur. Bu hâlde daire, ikinci alacaklılar toplanmasına kadar masayı idare eder ve tasfiyeye başlar".

³⁷ KURU, s. 3154; YILMAZ, *Şerh*, s. 1044; ARSLAN / YILMAZ / TAŞPINAR AYVAZ / HANAĞASI, s. 636; PEKCANİTEZ / ATALAY / SUNGURTEKİN ÖZKAN / ÖZEKES, s. 482.

³⁸ ERDÖNMEZ, s. 40.

³⁹ *Erdönmez ve Oruç*, zamanaşımı veya hak düşürücü sürelerin yaklaşması, borçlunun mal kaçırma olasılığının veya acil harekete geçilmesi gereken bir durumun mevcudiyeti hâlinde iflâs idaresinin dava açılmasına karar verebileceğini, ancak idarenin dava açılıp açılmayacağı konusunda dikkatli davranması gerektiğini, zira ikinci alacaklılar toplantısı davanın takibine gerek görmez ve hiçbir alacaklı takip yetkisini devralmazsa masanın yargılama giderlerinden masa borcu olarak sorumlu olacağını ifade etmiştir. Ayrıca birinci alacaklılar toplantısında acil satışlar bakımından pazarlık suretiyle satışa karar verilmediği, ancak acele satış yapılması gereken bir hâlin ortaya çıktığı durumlarda, iflâs idaresinin ikinci alacaklılar toplantısı kararı olmaksızın malların pazarlıkla satışına karar verebileceği belirtilmiştir, ERDÖNMEZ, s. 126, 110; ORUÇ, s. 167-168, 195, dn. 51.

⁴⁰ İflâs idaresinin pazarlıkla satış konusunda sorumluluk almak istememesi durumunda, bu konuda karar almak üzere alacaklıları birinci alacaklılar toplantısının devamı niteliğindeki olağanüstü bir toplantıya çağırabileceği yönündeki görüşü için bkz. ERDÖNMEZ, s. 110-111.

⁴¹ Kanun'un 237'nci maddesinde geçen ilân ifadesinden, sıra cetvelinin ilânı ile aynı ilân olduğu anlamı çıkmamaktadır. Ancak İcra ve İflâs Kanunu Yönetmeliği'nin 60'nci maddesinde, bu ilânın sıra cetvelinin ilânı ile aynı ilânda yapılacağı düzenlenmiştir.

⁴² İlân toplantıya yirmi günden daha az bir zaman kala yapılırsa, sıra cetveline kaydedilen alacaklılar, alacaklılar toplantısında alınan kararların iptal edilmesini isteyebilir; ancak alacaklılar ilân ile toplantı tarihi arasında yirmi günden az bir zaman olduğunu öğrenmeleri-

237/2). İkinci alacaklılar toplantısının yapılabilmesi için sıra cetvelinin kesinleşmesi beklenmez⁴³, ancak İcra ve İflâs Kanunu'nun 164'üncü maddesinin 3'üncü fıkrası uyarınca iflâs kararının kesinleşmiş olması gerekir. İkinci alacaklılar toplantısına katılan alacaklılar, alacağı kısmen veya tamamen kabul edilen alacaklılardır. Bu anlamda ikinci alacaklılar toplantısında sadece gerçekten alacaklı olanlar bulunur. Bu sebeple ikinci alacaklılar toplantısı, birinci alacaklılar toplantısına göre daha geniş yetkilere sahiptir⁴⁴. Sıra cetveline itiraz davası açmış olan bir alacaklı ise ancak itiraz davası açılan mahkemeden toplantıya katılabileceğine dair karar verilmesini ister ve bu yönde mahkeme bir karar verirse ikinci alacaklılar toplantısına katılabilir (İİK m. 237/1). Aksi takdirde alacağı reddedilen bir alacaklının ikinci alacaklılar toplantısına katılması mümkün değildir⁴⁵. Geç bildirilmiş olduğu için ikinci alacaklılar toplantısından önce haklarında henüz karar verilmemiş olan alacaklıların da toplantıya katılması mümkün değildir⁴⁶.

Doktrindeki hâkim görüş, ikinci alacaklılar toplantısının iflâs prosedürünün zorunlu bir unsuru olduğu ve bu kapsamda iflâs idaresinin alacaklıları ikinci alacaklılar toplantısına davet etmekten kaçınmayacağı yönündedir⁴⁷. İkinci alacaklılar toplantısından sonra yeniden alacaklılar toplantısı yapıp yapılmayacağı ise İcra ve İflâs Kanunu'nun 240'ıncı maddesinde iflâs alacaklıları ile iflâs idaresinin takdirine bırakılmıştır. Bu maddeye göre alacaklıların çoğunluğunun talebi varsa veya iflâs idaresi lüzumlu görürse alacaklılar yeniden alacaklılar toplantısı yapılmak için davet edilebilir. O hâlde ikinci alacaklılar toplantısı düzenlenmesine rağmen bazı kararları almak için üçüncü, dördüncü veya daha fazla toplantı yapılabilir⁴⁸. Yeniden toplantı yapılması örneğin müflisin ikinci alacaklılar toplantısından sonra konkordato teklif etmesi gibi bir durumda gerekli olur. İkinci alacaklılar toplantısından sonra yapılacak toplantılar, ikinci alacaklılar toplantısının devamı niteliğindedir⁴⁹. Ancak daha sonra yapılan toplantılarda alacaklıların oyu, ikinci alacaklılar toplantısından farklı olarak, kendilerinin bilinen adreslerine taahhütlü bir mektupla yazılacak davet üzerine ve imzası noterlikçe tasdikli cevap yazısı ile (sirküler yoluyla) elde edilebilir (İİK m. 240).

İkinci ve sonraki alacaklılar toplantısının görevi, iflâsın kapanması kararıyla sonra erer⁵⁰. Ancak iflâs kapandıktan sonra borçluya ait yeni bir mal veya hak bulunursa ve örneğin önemli bir dava açılması gerekiyorsa, iflâs dairesi alacaklıları karar alınması için toplantıya çağırabilir⁵¹.

ne rağmen şikâyet yoluna başvurmazsa, toplantıda alınan kararlar iptal edilmez, çünkü İİK m. 237/2 düzenleyici bir hükümdür, bkz. POSTACIOĞLU, s. 84; BERKİN, *İflâs*, s. 357-358; DELİDUMAN, s. 84; ERDÖNMEZ, s. 43; SCHOBER, *SK-SchKG*, Art. 252, Rn. 3; HEINEL, Bastian: *Zwangsverwertung von Drittpfändern im Unternehmenskonkurs*, Schulthess Juristische Medien, Zürich-Basel-Genf, 2022, s. 493, Rn. 904.

⁴³ POSTACIOĞLU, s. 84; KURU, s. 3283; ÜSTÜNDAĞ, s. 181; PEKCANITEZ / ATALAY / SUNGURTEKİN ÖZKAN / ÖZEKES, s. 694; ATALI / ERMENEK / ERDOĞAN, s. 626; ARSLAN / YILMAZ / TAŞPINAR AYVAZ / HANAĞASI, s. 658; AŞIK / ORUÇ / TOK / SAÇAR, s. 651; ERDÖNMEZ, s. 42.

⁴⁴ POSTACIOĞLU, s. 85; KURU, s. 3287; YILMAZ, *Şerh*, s. 1076; BERKİN, *İflâs*, s. 358; ÜSTÜNDAĞ, s. 181; DELİDUMAN, s. 44; JAEGER, Carl / WALDER, Hans Ulrich / KULL, Thomas M. / KOTTMANN, Martin: *Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs, Band II*, 4. Baskı, Schulthess Polygraphischer Verlag, Zürich, 1997/99, Art. 253, Rn. 4; SCHOBER, *SK-SchKG*, Art. 253, Rn. 6; KREN KOSTKIEWICZ, Jolanta: *SchKG Kommentar, Schuldbetreibungs- und Konkursgesetz mit weiteren Erlassen*, 20. Baskı, Orell Füssli Verlag, Zürich, 2020, Art. 252, Rn. 1; REINAU, s. 38; HEINEL, s. 494-495, Rn. 907; BÜRGI, *SchKG*, Art. 253, Rn. 3; ARSLAN / YILMAZ / TAŞPINAR AYVAZ / HANAĞASI, s. 659; PEKCANITEZ / ATALAY / SUNGURTEKİN ÖZKAN / ÖZEKES, s. 405, 495; YILDIRIM / DEREN-YILDIRIM, s. 472; AŞIK / ORUÇ / TOK / SAÇAR, s. 651; AŞIK, s. 286; ORUÇ, s. 93.

⁴⁵ KURU, s. 3284; DELİDUMAN, s. 73; PEKCANITEZ / ATALAY / SUNGURTEKİN ÖZKAN / ÖZEKES, s. 694; ATALI / ERMENEK / ERDOĞAN, s. 626-627; ARSLAN / YILMAZ / TAŞPINAR AYVAZ / HANAĞASI, s. 658; YILDIRIM / DEREN-YILDIRIM, s. 472; AŞIK / ORUÇ / TOK / SAÇAR, s. 651.

⁴⁶ BERKİN, *İflâs*, s. 357; KURU, s. 3284; DELİDUMAN, s. 73; ARSLAN / YILMAZ / TAŞPINAR AYVAZ / HANAĞASI, s. 658; YILDIRIM / DEREN-YILDIRIM, s. 472.

⁴⁷ POSTACIOĞLU, s. 85; BERKİN, *İflâs*, s. 358; DELİDUMAN, s. 45-46; ERDÖNMEZ, s. 40-41; ÜSTÜNDAĞ, s. 184, dn. 161.

⁴⁸ Sonraki alacaklılar toplantısı ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. ERDÖNMEZ, s. 44 vd.

⁴⁹ BAUER, Thomas: "Art. 255", BAUER, Thomas / STAEHELIN, Daniel (Hrsg.): *Basler Kommentar, Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs*, 2. Baskı, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel, 2017 (Yazar, BSK), N. 2, a; POSTACIOĞLU, s. 86; KURU, s. 3290; YILMAZ, *Şerh*, s. 1077; BERKİN, *İflâs*, s. 358; ÜSTÜNDAĞ, s. 184; DELİDUMAN, s. 46; HEINEL, s. 496, Rn. 909; ORUÇ, s. 92.

⁵⁰ DELİDUMAN, s. 84-85; ERDÖNMEZ, s. 69.

⁵¹ KURU, s. 3359, dn. 8; ERDÖNMEZ, s. 69.

II. ALACAKLI ÖZERKLİĞİ KAPSAMINDA İKİNCİ ALACAKLILAR TOPLANTISINDA ALINABİLECEK KARARLAR VE ALINABİLECEK KARARLARIN SINIRI

A. Alacaklı Özerkliği Kavramı

İflâsta, diğer takip çeşitlerinden farklı olarak, tasfiyenin yürütülmesinde alacaklılara geniş yetkiler verilmiştir⁵². İflâs tasfiyesinin yürütülmesinde alacaklılara tanınan bu geniş yetki ise alacaklı özerkliği kavramı ile ifade edilmektedir. Bu kapsamda alacaklıların iflâs tasfiyesine etki etme ve kendi kendilerini yönetme hakkı “*alacaklı özerkliği (Gläubigerautonomie)*” prensibini oluşturmaktadır; bu kavramdan ise iflâs alacaklılarının devletten etkisinden olabildiğince uzak bir şekilde borçlunun mallarını tasfiye etmesinin anlaşılması gerektiği belirtilmektedir⁵³.

Alacaklı özerkliği prensibi ile amaçlanan, alacaklıların iflâs tasfiyesindeki konumunu güçlendirmek; bu sayede tasfiyeyi daha süratli, masrafsız ve alacaklıları en üst düzeyde tatmin edecek şekilde gerçekleştirmektir⁵⁴. Zira iflâs uzun ve karmaşık bir süreç olduğundan, alacaklılara daha fazla esneklik ve katılım hakkı verilmesi gerektiği, bu sayede alacaklıların kendi çıkarlarını daha iyi koruyabileceği ifade edilmiştir⁵⁵.

Alacaklı özerkliği prensibi, devletin ve keza resmî makamların iflâs tasfiyesinde doğrudan bir menfaati bulunmazken, alacaklıların tasfiyenin süratli, masrafsız ve en üst düzeyde tatmin olacak şekilde gerçekleşmesi yönünde gerçek menfaatlerinin bulunduğu; resmî makamlar gerekli ticarî bilgiye sahip değilken, alacaklıların bu özel bilgiye sahip olduğu düşüncesinden doğmuştur⁵⁶. Bu kapsamda iflâs tasfiyesinin münhasıran alacaklıların özerkliğinde olması gerektiği kabul edilmiştir⁵⁷. Bu bağlamda iflâsta alacaklı özerkliği, iflâsın mümkün olduğunca özerk olarak ele alınması, alacaklıların kararlarının önünde mümkün olduğunca az engel bulunması ve iflâs tasfiyesinin maksimum esnekliğe sahip olması için kuralsızlaştırılmasıdır⁵⁸.

Alacaklı özerkliği kavramının yanında doktrinde çeşitli kavramlar kullanılmıştır. Bunlar, “*alacaklı öz yönetimi (Gläubigerselbstverwaltung oder -regierung)*” ve “*katılım ve müdahil olma hakkı (Mitwirkungs- und Beteiligungsrechten)*”dır⁵⁹. Ancak alacaklıların kendi kendini yönetmesi anlamına gelen alacaklı öz yönetimi, alacaklı özerkliğinin bir yönünü ifade etmektedir⁶⁰. Zira alacaklı özerkliği kavramı, sadece alacaklıların kendi kendini yönetmesini değil; aynı zamanda ikincil olarak iflâs tasfiyesinde alacaklıların haklarının korunmasını da içermektedir⁶¹.

Alacaklı özerkliği prensibinde iflâs tasfiyesinin şekillenmesine yönelik kararlar devlet değil, alacaklılar tarafından alınır⁶². Devlet sadece alacaklıların alacaklarına etkin ve eşit bir şekilde ulaşabilmeleri için gerekli düzenlemeleri yapmalıdır⁶³. O hâlde iflâs masasının ve tasfiyenin idaresi alacaklılar tarafından serbest bir şekilde gerçekleşmelidir⁶⁴. İflâs işlemlerinin büyük ölçüde alacaklıla-

⁵² ÜSTÜNDAĞ, s. 128.

⁵³ ERDÖNMEZ, s. 24; WYSS, s. 10; PAPE, s. 66; AŞIK, s. 288.

⁵⁴ THOMA, s. 48, 94.

⁵⁵ EHRICKE / AHRENS, *MüKoInsO*, InsO § 74, Rn. 3.

⁵⁶ SPRECHER, Thomas: *Der Gläubigerausschuss im schweizerischen Konkursverfahren und im Nachlassverfahren mit Vermögensabtretung*, Schulthess Juristische Medien, Zürich-Basel-Genf, 2003, s. 12, Rn. 27; BERKİN, *İflâs*, s. 60.

⁵⁷ BERKİN, *İflâs*, s. 60.

⁵⁸ THOMA, s. 34.

⁵⁹ WYSS, s. 11; THOMA, s. 39; PAPE, Gerhard / REICHEL, Daniel / SCHULTZ, Volker / VOIGT-SALUS, Joachim: *Insolvenzrecht*, 3. Baskı, Verlag C. H. Beck, München, 2022, § 12, Rn. 11, 12; JUNGSMANN, Carsten: “§ 74”, SCHMIDT, Karsten (Hrsg.) *Insolvenzordnung*, 20. Baskı, Verlag C. H. Beck, München, 2023 (SCHMIDT / Yazar, InsO), Rn. 5.

⁶⁰ THOMA, s. 30.

⁶¹ THOMA, s. 30, 31 vd.

⁶² THOMA, s. 26; GANTER / BRUNS, *MüKoInsO*, InsO § 1, Rn. 53.

⁶³ EHRICKE / AHRENS, *MüKoInsO*, InsO § 74, Rn. 4; ERDÖNMEZ, s. 24.

⁶⁴ WYSS, s. 10; ORUÇ, s. 87.

rın kararları ile belirlenmesi ve özellikle ekonomik konularda onların kararının alınması alacaklı özerkliğini oluşturur⁶⁵.

Alacaklıların kolektif olarak aktif bir şekilde iflâs tasfiye sürecine katılmaları ve tasfiyeyi kendi kendilerine idare etmeleri, alacaklı özerkliği prensibi olarak tanımlanır⁶⁶. Alacaklı özerkliğinde, alacaklıların iflâs tasfiyesine ilişkin bireysel değil, kolektif kararları söz konusudur⁶⁷. Alacaklıların bireysel olarak iflâs tasfiyesine etkisi ise sadece kanunun izin verdiği yasal yollar ile örneğin yapılan işlemlere ve alınan kararlara karşı şikâyet yoluna başvurmak veya takas davası açmak suretiyle söz konusudur⁶⁸. O hâlde alacaklı özerkliği kolektif organlar ile kendisini gösterir. Kısaca alacaklıların kendi kendini yönetmesi olarak ifade edilebilecek alacaklı özerkliği prensibi, hukuk sistemimizde, alacaklılar toplantısı ile sağlanmaktadır. Alman (InsO § 67 - § 68) ve İsviçre (SchKG Art. 237/3) iflâs hukuku sistemlerinde ise alacaklılar toplantısına ek olarak, isteğe bağlı bir organ olan alacaklılar komitesi (*Gläubigerausschuss*) de alacaklı özerkliğini sağlamaya yönelik ikinci organdır⁶⁹.

Alacaklılar iflâs hukukunda önemli bir rol oynar. Hukukumuzda, iflâs tasfiyesi kural olarak tasfiyenin özel organlarına bırakılmış ve bu suretle alacaklı özerkliği prensibi kabul edilmiştir⁷⁰. İsviçre ve Alman iflâs hukuk sisteminde de alacaklı özerkliği prensibi hâkimdir⁷¹. Alacaklıların iflâs tasfiyesine etki etme hakkı ise büyük ölçüde alacaklılar toplantısına katılma hakkı ile sınırlıdır⁷². Ancak ikinci alacaklılar toplantısında alacaklıların masa menfaati için gerekli olan her türlü konuda karar verebileceği (İİK m. 238/2) kabul edilerek, iflâs sistemimizde alacaklı özerkliğine önem verilmiştir⁷³. Mehz İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'na baktığımızda, ikinci alacaklılar toplantısının karar alma yetkisi, “*iflâs tasfiyesine yönelik her hususu sınırlama olmaksızın emredeceği*” şeklinde düzenlenmiştir (SchKG Art. 253/2)⁷⁴. Alman iflâs hukuk sistemi ise, Türk-İsviçre iflâs sisteminden farklı olmakla birlikte, orada da alacaklı özerkliğinin merkezi organı alacaklılar toplantısı olarak kabul edilmekte ve iflâs tasfiyesinin işleyişi ile ilgili temel sorunlara alacaklılar toplantısında karar verildiği ifade edilmektedir⁷⁵. Görüldüğü üzere alacaklılar toplantısı, alacaklılara, kendilerini ilgilendiren tüm sorunları tartışma ve karar alma fırsatı sağlamaktadır⁷⁶.

Alacaklılar toplantısının tasfiye sırasında ortaya çıkabilecek yeni durumlara uygun karar alabilmesi önemlidir. Alacaklı özerkliğinin de bir sonucu olarak, alacaklılar toplantısının verdiği kararlar kesin olmayıp daha sonra yapılan alacaklılar toplantısında alacaklıların daha önce verdikleri karardan rücu etmesi mümkündür⁷⁷. Örneğin birinci alacaklılar toplantısında alınan bir karar, ikinci alacaklılar top-

⁶⁵ SPRECHER, s. 396, Rn. 1121.

⁶⁶ WYSS, s. 11; REINAU, s. 41; THOMA, s. 37.

⁶⁷ THOMA, s. 37; SCHMIDT / JUNGSMANN, *InsO*, § 76, Rn. 28.

⁶⁸ REINAU, s. 41-42.

⁶⁹ SPRECHER, s. 396, Rn. 1122, 407, Rn. 1173; THOMA, s. 38; WYSS, s. 323; REINAU, s. 35-36, 41; PAPE / REICHELT / SCHULTZ / VOIGT-SALUS, § 12, Rn. 13; SCHMIDT / JUNGSMANN, *InsO*, § 67, Rn. 2. Alman iflâs hukuk sistemi bakımından da en üst karar alma organı ve alacaklıların en yüksek yönetim organı alacaklılar toplantısıdır, bkz. SCHMIDT / JUNGSMANN, *InsO*, § 74, Rn. 5. İsviçre iflâs hukukunda yer alan alacaklılar komitesi ile Alman iflâs hukukundaki alacaklılar komitesi, isteğe bağlı birer organ olup yapıları birbirine benzerdir. Alman iflâs idaresi, İsviçre iflâs idaresine, Alman iflâs mahkemesi de İsviçre icra tetkik merciine/mahkemesine (*Aufsichtsbehörde*) karşılık gelmektedir. Ancak Almanya'da alacaklı özerkliği İsviçre iflâs hukukuna oranla daha güçlüdür. Örneğin, Alman iflâs hukukunda alacaklılar komitesi iflâs mahkemesinin denetimine tâbi değildir, bkz. SPRECHER, s. 430-431, Rn. 1285.

⁷⁰ BERKİN, *İflâs*, s. 60.

⁷¹ SPRECHER, s. 11, Rn. 25; GANTER / BRUNS, *MüKoInsO*, InsO § 1, Rn. 53.

⁷² ERDÖNMEZ, s. 130; GANTER / BRUNS, *MüKoInsO*, InsO § 1, Rn. 55.

⁷³ Basit tasfiye iflâs dairesi tarafından yürütüldüğünden ve alacaklılar toplantısı istisnaî durumlarda yapıldığından, basit tasfiyede alacaklı özerkliği son derece zayıftır.

⁷⁴ Orijinal ifade şu şekildedir: “...ordnet unbeschränkt alles Weitere für die Durchführung des Konkurses an”.

⁷⁵ SCHMIDT / JUNGSMANN, *InsO*, § 74, Rn. 1-2.

⁷⁶ EHRICKE / AHRENS, *MüKolsO*, InsO § 74, Rn. 3.

⁷⁷ DELİDUMAN, s. 111, 140; ERDÖNMEZ, s. 68; BERKİN, *İflâs*, s. 320, 358; ÜSTÜNDAĞ, s. 184; SCHÖBER / AVDYLI-LUGINBÜHL, *SK-SchKG*, Art. 238, Rn. 5; BÜRGI, *SchKG*, Art. 255, Rn. 5; SCHÖBER, *SK-SchKG*, Art. 255, Rn. 4; ORUÇ, s. 153.

lantısında geri alınabilir. Ancak alacaklıların ve üçüncü kişilerin kazandıkları haklar saklıdır⁷⁸. Örneğin ikinci alacaklılar toplantısı ile çekişmeli bir hakkı takip yetkisi alacaklılardan birine devredildikten sonra yapılacak başka bir alacaklılar toplantısı ile alacaklıdan o hak geri alınamaz⁷⁹. Bu noktada icra ve iflâs memurlarının yaptıkları işlemleri sonradan değiştirme veya kaldırma yetkisinin şikâyet süresiyle sınırlı ve kararın değiştirilmesinin veya kaldırılmasının şikâyet ileri sürülene kadar mümkün olmasının⁸⁰, alacaklılar toplantısında alınan kararlar bakımından da geçerli olup olmayacağı akla gelebilir. Kanaatimizce alacaklıların veya üçüncü kişilerin toplantıda alınan kararlar ile kazandıkları hakları ihlâl edilmediği sürece, alacaklılar toplantısında alınan kararlar şikâyet süresiyle sınırlı olmadan değiştirilebilir veya geri alınabilir. Bu kabul, alacaklıların tasfiyeyi serbestçe idare etmesinin ve alacaklı özerkliği prensibinin bir sonucudur.

Alacaklıların tasfiyenin hızlı ve az masrafla neticelenmesinde menfaatleri vardır⁸¹. Ancak kontrolün tamamen alacaklılara bırakılması, suiistimallere sebep olmuş veya alacaklıların tasfiyeyi toplu olarak idare etmeleri son derece güçleşmiş ve uygulamada alacaklıların bu işi profesyonellere devrettiği gözlemlenmiştir⁸². Ayrıca alacaklı özerkliği prensibi zımnen tüm alacaklıların menfaatlerinin aynı doğrultuda olduğunu varsaymaktadır; fakat gerçek bir menfaat birliğinden söz etmek her zaman mümkün değildir ve alacaklıların kolektif menfaatten çok bireysel menfaatlerini gözettikleri gözlemlenmiştir⁸³. Bu sebeple tarihi süreçte edinilen tecrübeler sonucu mutlak alacaklı özerkliğinden vazgeçilerek sınırları olan bir alacaklı özerkliğine geçilmiş; bu kapsamda alacaklıların da tasfiye sürecindeki kötüniyetli davranışları önlenmek istenmiştir⁸⁴. Dolayısıyla iflâs tasfiye işlemleri devletin kontrolü altında yürütülmektedir. O hâlde devlet kontrol ve gözetiminde alacaklı özerkliğinden bahsetmek ve bundan alacaklıların tasfiyeyi organize etmesini değil, tasfiyeyi etkileme imkânını anlamak daha doğrudur⁸⁵. Sonuç olarak doktrinde, iflâs tasfiyesinin odak noktasının tam anlamıyla alacaklı özerkliği, bir başka ifadeyle alacaklıların kendilerini etkileyen konularda kendi kaderlerini tayin etmeleri olmadığı, daha ziyade alacaklıların uzmanlıklarından yararlanmak ve onları tasfiyeye dahil ederek onlara tasfiyenin yürütülmesini etkileme fırsatı vermek suretiyle sorumluluğu paylaşmak anlamında alacaklıların tasfiyeye katılımı olduğu ifade edilmiştir⁸⁶.

B. İkinci Alacaklılar Toplantısında Alınabilecek Kararlar

1. Genel Olarak

İkinci alacaklılar toplantısı iflâs tasfiyesinin karar alma organıdır⁸⁷. İkinci alacaklılar toplantısının yetkileri birinci alacaklılar toplantısındaki gibi yalnızca acele konularla sınırlı değildir. İflâs tasfiyesinin alacaklılar tarafından idare edileceği, bir başka ifadeyle alacaklıların kendi kendilerini yönetmesi prensibi⁸⁸ doğrultusunda, ikinci alacaklılar toplantısında masanın menfaati için gerekli görülen her türlü konuda karar verilebilir (İİK m. 238/2). Bu kapsamda ikinci alacaklılar toplantısının yetkileri kanunda açıkça sayılanlarla sınırlı değildir ve toplantıda tasfiyenin yürütülmesi için zorunlu görülen

⁷⁸ DELİDUMAN, s. 111, 141; ÜSTÜNDAĞ, s. 184; ERDÖNMEZ, s. 68; BERKİN, *İflâs*, s. 358; SCHÖBER, *SK-SchKG*, Art. 253, Rn. 9, Art. 255, Rn. 4; BÜRGI, *SchKG*, Art. 255, Rn. 5.

⁷⁹ BERKİN, *İflâs*, s. 358, ERDÖNMEZ, s. 68.

⁸⁰ PEKCANİTEZ, Hakan / SİMİL, Cemil: *İcra- İflâs Hukukunda Şikâyet*, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2017, s. 133-134, 138.

⁸¹ BERKİN, *İflâs*, s. 66.

⁸² BERKİN, *İflâs*, s. 66.

⁸³ EHRICKE / AHRENS, *MüKolsO*, InsO § 74, Rn. 7.

⁸⁴ Konuya ilişkin tarihi süreçle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. BERKİN, *İflâs*, s. 60 vd.

⁸⁵ EHRICKE / AHRENS, *MüKolsO*, InsO § 74, Rn. 2, 4; PAPE / REICHEL / SCHULTZ / VOIGT-SALUS, § 12, Rn. 11.

⁸⁶ EHRICKE / AHRENS, *MüKolsO*, InsO § 74, Rn. 4; PAPE, s. 65.

⁸⁷ DELİDUMAN, s. 139; ATALI / ERMENEK / ERDOĞAN, s. 629.

⁸⁸ DELİDUMAN, s. 98; ERDÖNMEZ, s. 64; BÜRGI, *SchKG*, Art. 253, Rn. 11; ORUÇ, s. 95.

her konuda karar alınabilir⁸⁹. Bu sebeple ikinci alacaklılar toplantısı (konkordato teklifi hakkında müzakere edilecekse, davetiyede bu hususun bildirilmesi mecburiyeti dışında) bir gündemle de bağlı değildir⁹⁰. Ancak doktrinde, toplantıya davet ilânına görüşülecek meselelere ilişkin ana başlıklar şeklinde belirlenmiş bir gündemin eklenmesinin faydalı olacağı ifade edilmiştir⁹¹.

İkinci alacaklılar toplantısından sonra yapılan alacaklılar toplantısının hangi yetkilere sahip olduğu ise İcra ve İflâs Kanunu'nda açıkça düzenlenmemiştir. Ancak doktrinde sonraki alacaklılar toplantılarının, ikinci alacaklılar toplantısının devamı niteliğinde olmasından hareketle ikinci alacaklılar toplantısı ile eşit konumda bulunduğu ve aynı yetkilere sahip olduğu ifade edilmiştir⁹². İkinci alacaklılar toplantısından sonra yapılan alacaklılar toplantısının sirküler yoluyla aldığı kararlar da aynı hüküm ve sonuçları doğurmaktadır⁹³.

İkinci ve sonraki alacaklılar toplantısında alınan kararlar kapsamında iflâs idaresi tarafından tasfiye işlemlerine devam edilir.

2. İflâs İdaresine İlişkin Alınabilecek Kararlar

İkinci alacaklılar toplantısında iflâs idaresi⁹⁴ öncelikle, tasfiyenin yürütülmesi ve alacaklarla borçların durumuna dair ayrıntılı bir rapor verir (İİK m. 238/1). Bu kapsamda iflâs idaresi tarafından iflâs tasfiyesinin yapılışı, iflâs idaresinin o zamana kadar yaptığı tasarruflar, masanın aktif ve pasifleri, varsa istihkak iddiaları ve derdest davalar hakkında gerekli bilgiler sunulur⁹⁵. Daha sonra alacaklılar iflâs idaresini görevde bırakmak isterse bu hususta bir karar verir (İİK m. 238/2). İkinci alacaklılar toplantısında, iflâs idaresinin görevine devam etmesine karar verilebileceği gibi değiştirilmesine de karar verilebilir⁹⁶.

Alacaklılar toplantısında iflâs idaresinin görevden alınmasına karar verilirse, bu konudaki karar icra mahkemesine bildirilir; iflâs idaresinin görevden alınıp alınmayacağına ilişkin nihaî karar daha önce bu üyeleri seçmiş olan icra mahkemesi tarafından verilir⁹⁷. İkinci alacaklılar toplantısında görevine devam etmesine karar verilen iflâs idaresi, haklı ve makul gerekçelerin ortaya çıkması durumunda daha sonra yapılacak alacaklılar toplantısı ile de görevden alınabilir⁹⁸.

⁸⁹ DELİDUMAN, s. 94; BÜRGI, *SchKG*, Art. 253, Rn. 8; PEKCANİTEZ / ATALAY / SUNGURTEKİN ÖZKAN / ÖZEKES, s. 495; AŞIK / ORUÇ / TOK / SAÇAR, s. 652; ORUÇ, s. 95. Yargıtay, 12. HD, T. 25.12.1975, E. 1975/11425, K. 1975/11230 sayılı kararında, "...İkinci alacaklılar toplantısının yetkisini, bu Yasa'nın 238. maddesi tayin etmiştir. Konu ile ilgili husus, masanın yararı için zorunlu gördüğü diğer her hususta gereken kararları alabilme olanağı, ikinci alacaklılar toplantısının yetkisi dahiline girmektedir. Bu halde, ikinci alacaklılar toplantısında, masanın yararı için müflis aleyhine açılmış davaların da müzakere konusu edilmesi olanağı vardır..." (Legalbank) ifadelerine yer vermiştir.

⁹⁰ POSTACIOĞLU, s. 172.

⁹¹ ERDÖNMEZ, s. 50-51. *Bauer ve Deliduman*, alacaklılar toplantıya çağrılırken davet ilânına görüşülecek tüm gündem konularının bir listesinin eklenmesi gerektiği, münferit gündem maddeleri hakkında tam bir bilginin ise gerekli olmadığı görüşündedir, BAUER, *BSK*, Art. 252, N. 3, a; DELİDUMAN, s. 85. Alacaklıların oylama konuları hakkında görüş oluşturabilmeleri için önceden bilgilendirilmeleri gerekli olabilir, KREN KOSTKIEWICZ, Art. 252, Rn. 4.

⁹² KURU, s. 3290; YILMAZ, *Şerh*, s. 1077; ÜSTÜNDAĞ, s. 184; PEKCANİTEZ, Hakan: *İcra-İflâs Hukukunda Şikâyet*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1986 (Şikâyet), s. 49, dn. 37; DELİDUMAN, s. 112; ERDÖNMEZ, s. 64-65; BÜRGI, *SchKG*, Art. 253, Rn. 3, Art. 255, Rn. 5; SCHÖBER, *SK-SchKG*, Art. 255, Rn. 1; PEKCANİTEZ / SİMİL, s. 73, dn. 272; ORUÇ, s. 92.

⁹³ ERDÖNMEZ, s. 187; PEKCANİTEZ / SİMİL, s. 71, dn. 266. Sirküler yoluyla alınan kararlarla ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. LORANDI, Franco: "Zirkularbeschlüsse im SchKG", *Schweizerische Zeitschrift für Zivilprozess- und Zwangsvollstreckungsrecht (ZZZ)*, 2019, Sayı 45, s. 31-40.

⁹⁴ Birinci alacaklılar toplantısı yapılamadığı için iflâs idaresi seçilemediyse, bu raporu iflâs dairesi düzenler, bkz. ERDÖNMEZ, s. 75.

⁹⁵ KURU, s. 3287; ARSLAN / YILMAZ / TAŞPINAR AYVAZ / HANAĞASI, s. 659; ERDÖNMEZ, s. 76.

⁹⁶ ATALI / ERMENEK / ERDOĞAN, s. 627; AŞIK / ORUÇ / TOK / SAÇAR, s. 652; ERDÖNMEZ, s. 77 vd.; ÜSTÜNDAĞ, s. 182; DELİDUMAN, s. 96-97; ORUÇ, s. 94.

⁹⁷ ERDÖNMEZ, s. 78; TUNÇ YÜCEL, Müjgan: "İflâs İçerisinde Konkordato Konusunda Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2013, Cilt 8, Sayı 107-108, s. 32. Mehzaz İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'na göre iflâs idaresinin seçiminde icra mahkemesinin onayı gerekmeyip, alacaklılar toplantısı iflâs idaresini doğrudan seçmektedir (SchKG Art. 237/2). Bu sebeple hukuk sistemimizden farklı olarak İsviçre iflâs hukuk sisteminde iflâs idaresinin görevden alınması için icra mahkemesinin kararına gerek yoktur.

⁹⁸ ERDÖNMEZ, s. 78; TUNÇ YÜCEL, s. 32.

İcra ve İflâs Kanunu'nun 308'inci maddesinin 2'nci fıkrasına göre, “*konkordato süreci iflâsla sonuçlandırıldığı takdirde, iflâs kararını veren mahkeme tasfiyenin basit veya adi tasfiye usulüne göre yapılmasına ve gerektiğinde adi tasfiyenin komiserler tarafından yerine getirilmesine karar verir. Bu hâlde iflâs idaresine ait görev ve yetkiler komiserler tarafından kullanılır*”. Bu madde kapsamında asliye ticaret mahkemesince, iflâs idaresine ait görev ve yetkilerin konkordato komiserleri tarafından yerine getirilmesine karar verildiyse, ikinci alacaklılar toplantısının iflâs idaresini oluşturan ve asliye ticaret mahkemesince atanan bu kişileri görevden alıp alamayacağı sorusu akla gelmektedir. Kanaatimizce burada konkordato komiserlerinden oluşan iflâs idaresinin, icra mahkemesinin atadığı iflâs idaresinden hiçbir farkı yoktur. Bu hükmün amacı kanaatimizce usûl ekonomisi olup iflâs tasfiye işlemlerine bir an önce başlanmasıdır. Bu sebeple ikinci alacaklılar toplantısının iflâs idaresine ilişkin sahip olduğu yetkiler bakımından farklı bir kabule gerek yoktur. Bu bağlamda alacaklı özerkliği kapsamında ikinci alacaklılar toplantısında, konkordato komiserlerinden oluşan iflâs idaresinin de görevine devam etmesine, değiştirilmesine veya görevden alınmasına karar verilebilir.

Alacaklılar toplantısında iflâs idaresinin görevden alınmasına karar verilirse, yeni iflâs idaresinin nasıl seçileceği konusunda İcra ve İflâs Kanunu'nda herhangi bir düzenleme yoktur. Özellikle Kanun'un 223'üncü maddesinin birinci ve sonuncu fıkralarının, ikinci ve sonraki alacaklılar toplantısında uygulanıp uygulanmayacağı belirsizdir. Bu hükmün ikinci ve sonraki alacaklılar toplantısında uygulanıp uygulanmayacağına tespiti önemlidir; zira iflâs idaresi adaylarının seçiminde Kanun'un 223'üncü maddesi farklı karar yeter sayısı ve iflâs idaresine seçilecek memurlar bakımından özel hususlar belirlemiştir. İflâs idaresini görevden alan alacaklılar toplantısı, aynı toplantıda görevden alınan üyeler yerine yeni adaylar göstermelidir. Alacaklılar toplantısı kanaatimizce, birinci alacaklılar toplantıda gösterilen adaylarla bağlı değildir. Yeni aday gösterilirken ise kanaatimizce Kanun'un 223'üncü maddesinin ilgili fıkraları dikkate alınmalıdır. Aksi kabul edilirse, genel kural olan alacak tutarı ekseriyetine göre seçim yapılacağından, iflâs idaresinin seçiminde alacaklı ekseriyetiyle belirlenen iki aday arasından seçilen bir iflâs idaresi memurunun iflâs idaresinde yer alması ile güdülen amaç ortadan kalkar⁹⁹. Ayrıca iflâs idaresinin masanın kanunî temsilcisi olduğu düşünüldüğünde, iflâs idaresi memurlarının Kanun'un belirlediği niteliklere sahip olması önemli ve hatta 223'üncü maddenin son fıkrasının lafzına bakıldığında zorunludur. Ancak ikinci alacaklılar toplantısında iflâs idaresi için aday gösterilmez veya gösterilemezse, bu durumda iflâs idaresinin görevden alınıp alınmayacağına ilişkin nihai kararı verecek olan icra mahkemesi kanaatimizce birinci alacaklılar toplantısında gösterilen yedek adaylar arasından atama yapmalıdır¹⁰⁰. Bunun dışında iflâs idaresi görevden alındığında, alacaklılar toplantısı yeni bir iflâs idaresi seçmek yerine tasfiyenin iflâs dairesi tarafından yürütülmesine de karar verebilir¹⁰¹. İkinci alacaklılar toplantısının tasfiyenin iflâs dairesi tarafından yürütülmesine karar vermesini engelleyen bir yetki sınırlaması olmadığından ve iflâs idaresinin seçilemediği durumlarda adi tasfiyeyi iflâs dairesi yürütmek zorunda olduğundan; kanaatimizce alacaklı özerkliği kapsamında bu yönde karar verilebilmesi de mümkündür.

Doktrinde alacaklılar toplantısı ile iflâs idaresinin kanunî yetkilerinin daraltılamayacağı; sadece ikinci alacaklılar toplantısına kanun tarafından bu hususta yetki tanınan hâllerde iflâs idaresinin yetkisine müdahale edilebileceği kabul edilmektedir¹⁰². Örneğin masa mallarının pazarlık yoluyla satışına

⁹⁹ İflâs idaresinin seçiminde hem alacak tutarının hem de alacaklı sayısının dikkate alınması ile güdülen amaç, yüksek miktarda alacağa sahip alacaklılar ile cüzi miktara sahip olup da sayısı fazla olan alacaklılar arasında denge kurulmaya çalışılmasıdır, ORUÇ, s. 137.

¹⁰⁰ Benzer yöndeki görüşü için bkz. ERDÖNMEZ, s. 80-81.

¹⁰¹ BERKİN, *İflâs İdaresi*, s. 156; ERDÖNMEZ, s. 78-79. *Yılmaz ve Oruç*, ikinci alacaklılar toplantısının bu konuda bir takdir yetkisine sahip olmadığı, tasfiyenin iflâs dairesi tarafından yürütülmesine karar veremeyeceği, tasfiyenin iflâs dairesi tarafından yürütülmesi isteniyorsa bu durumda alacaklılar toplantısında basit tasfiyeye karar verilmesi gerektiği görüşündedir, YILMAZ, Ejder: *İflâs İdaresi*, Sevinç Matbaası, Ankara, 1976 (İflâs İdaresi), s. 64; ORUÇ, s. 159. Ayrıca *Kuru ve Yılmaz*, birinci alacaklılar toplantısı yapılamadığından iflâs tasfiyesi ikinci alacaklılar toplantısına kadar iflâs dairesi tarafından yürütülüyse, ikinci alacaklılar toplantısının yapılamaması durumu hariç olmak üzere, ikinci alacaklılar toplantısında iflâs idaresi seçilmek zorunda olup, tasfiyeye iflâs dairesi tarafından devam edilmesine de karar verilemeyeceği görüşündedir, KURU, s. 3288, dn. 24; YILMAZ, *İflâs İdaresi*, s. 80, 151.

¹⁰² POSTACIOĞLU, s. 60.

karar verilmesi hâlinde iflâs idaresi artık malları açık artırma yoluyla satamamaktadır¹⁰³. Kanaatimizce alacaklı özerkliği kapsamında ikinci alacaklılar toplantısında alınan bir kararla iflâs idaresinin yetkilerinin sınırlandırılması mümkündür¹⁰⁴. Ancak böyle bir sınırlandırma söz konusu olursa, bu sadece tasfiyenin iç işleyişinde geçerli olup iflâs idaresinin üçüncü kişilerle sınırlamaların aksine yaptığı muameleler geçerliliğini korur¹⁰⁵. Alacaklılar toplantısı iflâs idaresi üyeleri arasında görev dağılımı yapılmasına da karar verebilir¹⁰⁶. İflâs idaresine ilişkin alacaklılar toplantısının sahip olduğu bu yetki, iflâs tasfiyesindeki alacaklı egemenliğinin bir sonucudur¹⁰⁷.

İcra ve İflâs Kanununun Tatbikatına Dair Nizamname'nin 56'ncı maddesine göre, iflâs dairesi, iflâs idaresinin görevini yapmadığını veya ihmal ettiğini gördüğü takdirde, alacaklıları iflâs idaresinin değiştirilmesine karar vermek üzere fevkalade bir toplantıya davet edebilir. Böyle bir ihtimâlde alacaklılar toplantısında iflâs idaresinin değiştirilmesine karar verilebilir. Alacaklılar toplantısının yapılması mümkün olmazsa, tasfiyeye iflâs dairesi tarafından devam edilir. Ancak doktrinde, 3222 sayılı Kanun ile İcra ve İflâs Kanunu'nun 227'nci maddesinin 3'üncü fıkrasında yapılan değişiklikten sonra iflâs dairesinin iflâs idaresi üyelerinin değiştirilmesi için alacaklıları olağanüstü toplantıya çağırmasının artık mümkün olmadığı ifade edilmiştir¹⁰⁸. Zira iflâs idaresi üyelerinin görevine son verme ve yerlerine yenisini seçme yetkisi icra mahkemesine tanındığından, iflâs dairesinin iflâs idaresi üyelerinin değiştirilmesi için alacaklıları olağanüstü toplantıya çağırılmayacağı, bunu icra mahkemesinden isteyebileceği belirtilmiştir¹⁰⁹. Kanaatimizce de İcra ve İflâs Kanunu'nda yapılan değişiklikten sonra, iflâs dairesinin iflâs idaresi üyelerinin değiştirilmesini icra mahkemesinden istemesi gerekir.

3. Alınabilecek Diğer Kararlar

İkinci alacaklılar toplantısında masanın menfaati için gerekli görülen diğer hususlarda gerekli her türlü karar verilir (İİK m. 238/2). Bu anlamda ikinci alacaklılar toplantısında örneğin masaya giren mal ve hakların nasıl paraya çevrileceği hakkında karar alınır¹¹⁰. Masa mallarının pazarlık veya açık artırma yoluyla satılmasına karar verilebilir (İİK m. 241). İkinci alacaklılar toplantısında geçici dağıtma kararı alınabilir¹¹¹.

Adi tasfiyenin altı aydan uzun süreceği durumlarda basit tasfiye usûlünün uygulanmasına (İİK m. 256); müflisin yaptığı sözleşmelere girilmesine; duran hukuk davalarına devam edilip edilmeyeceğine (İİK m. 194); davaya devam etmeme kararı alınır ve bir alacaklı davayı takip etmek isterse davayı takip yetkisinin bu alacaklıya devredilmesine (İİK m. 245) ilişkin kararlar da ikinci alacaklılar toplantısında alınır¹¹². İcra ve İflâs Kanunu'nun 226'ncı maddesinin ikinci fıkrası kapsamında belirtilen tutardan fazla alacaklar hakkında iflâs idaresine, görülmekte olan bir davada sulh (feragat veya kabul¹¹³)

¹⁰³ POSTACIOĞLU, s. 60.

¹⁰⁴ DELİDUMAN, s. 49-50; ERDÖNMEZ, s. 67. *Deliduman*, alacaklılar toplantısının iflâs idaresinin yetkilerini teorik olarak sınırlandırmasının mümkün olduğu, ancak iyiniyetli üçüncü kişileri korumak bakımından alacaklılar toplantısında iflâs idaresinin masanın menfaatini gözeterek yapacağı işlemler konusunda yetkisinin sınırlandırılmasına ilişkin karar alınamayacağının kabul edilmesi gerektiği görüşündedir, DELİDUMAN, s. 50.

¹⁰⁵ POSTACIOĞLU, s. 61; BERKİN, *İflâs*, s. 322-323; BERKİN, *İflâs İdaresi*, s. 150.

¹⁰⁶ BERKİN, *İflâs*, s. 322; BERKİN, *İflâs İdaresi*, s. 150; ERDÖNMEZ, s. 106.

¹⁰⁷ ERDÖNMEZ, s. 77.

¹⁰⁸ KURU, s. 3186; ORUÇ, s. 263, 275.

¹⁰⁹ KURU, s. 3186; ORUÇ, s. 275.

¹¹⁰ DELİDUMAN, s. 106 vd.; ATALI / ERMENEK / ERDOĞAN, s. 627; YILDIRIM / DEREN-YILDIRIM, s. 472; AŞIK / ORUÇ / TOK / SAÇAR, s. 653; ERDÖNMEZ, s. 108 vd.

¹¹¹ AŞIK, s. 276. *Aşık*, birinci alacaklılar toplantısında geçici dağıtma kararı alınamayacağı, zira geçici dağıtmanın acele iş niteliğinde olmadığı görüşündedir, AŞIK, s. 276-277.

¹¹² KURU, s. 3288; BERKİN, *İflâs*, s. 358; DELİDUMAN, s. 98 vd.; PEKCANITEZ / ATALAY / SUNGURTEKİN ÖZKAN / ÖZEKES, s. 495; ATALI / ERMENEK / ERDOĞAN, s. 627; ARSLAN / YILMAZ / TAŞPINAR AYVAZ / HANAĞASI, s. 659-660; AŞIK / ORUÇ / TOK / SAÇAR, s. 653; POSTACIOĞLU, s. 61.

¹¹³ Doktrinde sonuçları itibarıyla sulhe benzemeleri sebebiyle feragat ve kabul için de ikinci alacaklılar toplantısının izninin gerekli olduğu ifade edilmiştir, YILMAZ, *İflâs İdaresi*, s. 130-131; DELİDUMAN, s. 110; ERDÖNMEZ, s. 82.

olabilme ya da tahkim yapabilme yetkisi yine ikinci alacaklılar toplantısında verilebilir. Bu meblağa kadar olan alacaklar bakımından ise iflâs idaresi doğrudan bu yetkiye sahiptir. Ayrıca konusu mülkiyet olan istihkak iddiaları hakkındaki iflâs idaresi kararları (İİK m. 228), ikinci alacaklılar toplantısında nihaî olarak incelenir¹¹⁴. İflâs içi konkordato talep edildiye ve toplantı ilânında bu hususun görüşüleceği açıkça bildirildiyse, bu talep de ikinci alacaklılar toplantısında görüşülür (İİK m. 237/3).

İkinci alacaklılar toplantısının yapılması mümkün olmazsa, toplantıda karar verilmesi gereken bazı hususlar tasfiyenin başarılı olabilmesi için iflâs idaresi tarafından karara bağlanır¹¹⁵. Örneğin istihkak iddiaları hakkındaki nihaî kararlar veya duran hukuk davalarına devam edilip edilmeyeceği iflâs idaresince karara bağlanır¹¹⁶. Ancak sadece ikinci alacaklılar toplantısının yetkisi dahilinde olan kararları iflâs idaresi alamaz¹¹⁷. Örneğin Kanun'un 226'ncı maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen tutardan fazla olan alacaklar hakkında sulh (feragat veya kabul) olabilme yahut da tahkim yapabilme kararını iflâs idaresi veremez¹¹⁸.

İkinci alacaklılar toplantısında alınabilecek kararlar kanunda kısmen belirtilmiştir. Ancak ikinci alacaklılar toplantısında alınabilecek kararlar son derece geniş olup kanunda bir sınırlamaya tâbi tutulmamıştır. Doktrinde ise alacaklılar toplantısının, tasfiyenin amacına uygun kararlar alması gerektiği, bu şekilde alacaklı kararların alacaklıların alacaklarına kavuşmaları bakımından önemli olduğu ifade edilmiştir¹¹⁹.

C. İkinci Alacaklılar Toplantısında Alınabilecek Kararların Sınırı

1. Alacaklı Özerkliğinin Sınırı

İflâs tasfiyesinin en geniş yetkili organı ikinci alacaklılar toplantısıdır. İcra ve İflâs Kanunu'nun 238'inci maddesinin 2'nci fıkrasında, “*alacaklılar toplanması... masanın menfaati için zaruri gördüğü diğer hususlarda icap eden kararları verir*” demek suretiyle, ikinci alacaklılar toplantısının kanunda sayılan yetkilerinin tahdidi olmadığı ve iflâs tasfiyesi için gerekli gördüğü tüm kararları alabileceği anlaşılmaktadır. Kanun'un bu düzenlemesi, alacaklıların iflâs tasfiyesini bizzat idare etmeleri ve tasfiyeye hâkim olmaları, bir başka ifadeyle alacaklı özerkliği prensibine dayanmakta olup¹²⁰; bu hükümle alacaklı özerkliği prensibi güçlendirilmiştir¹²¹. O hâlde ikinci alacaklılar toplantısının gerekli kararları alabilmesi için geniş bir hareket serbestisi ve karar alma yetkisi mevcuttur¹²². Ancak alacaklılar sınırsız bir serbestiye de sahip değildir. Zira iflâs tasfiyesinin yürütülmesinin alacaklılara bırakılması prensipte doğru olmakla birlikte¹²³, bunun sınırsız bir şekilde uygulanması çeşitli sakıncaları meydana getirebilmektedir.

İcra ve İflâs Kanunu'nun 238'inci maddesinde alınabilecek kararların sınırına sadece “*masanın menfaati*” şeklinde yer verilmiştir. Mehaz İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nda (SchKG Art. 253/2) yer alan “*unbeschränkt-sınırsız*” ifadesinin, İcra ve İflâs Kanunu'muzun 238'inci maddesinin 2'nci fıkrasına

¹¹⁴ GÖRGÜN, Şanal L: *İflâta İstihkak Davası*, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları, Ankara, 1977, s. 90; KURU, s. 3288; ÜSTÜNDAĞ, s. 182; DELİDUMAN, s. 100 vd.; ARSLAN / YILMAZ / TAŞPINAR AYVAZ / HANAĞASI, s. 659; AŞIK / ORUÇ / TOK / SAÇAR, s. 653; ERDÖNMEZ, s. 87 vd. İstihkak iddialarının ikinci alacaklılar toplantısında karara bağlanması ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. GÖRGÜN, s. 89 vd.

¹¹⁵ BELGESAY, s. 430; YILMAZ, *İflâs İdaresi*, s. 151; GÖRGÜN, s. 95-96; ARSLAN / YILMAZ / TAŞPINAR AYVAZ / HANAĞASI, s. 660; YILDIRIM / DEREN-YILDIRIM, s. 474.

¹¹⁶ YILMAZ, *İflâs İdaresi*, s. 151; GÖRGÜN, s. 95-96; ARSLAN / YILMAZ / TAŞPINAR AYVAZ / HANAĞASI, s. 660; YILDIRIM / DEREN-YILDIRIM, s. 474.

¹¹⁷ BELGESAY, s. 430; YILMAZ, *İflâs İdaresi*, s. 151.

¹¹⁸ YILMAZ, *İflâs İdaresi*, s. 151.

¹¹⁹ ERDÖNMEZ, s. 29.

¹²⁰ ÜSTÜNDAĞ, s. 183; PEKCANITEZ, *Şikâyet*, s. 50; ORUÇ, s. 95.

¹²¹ ÜSTÜNDAĞ, s. 183; ERDÖNMEZ, s. 65.

¹²² ERDÖNMEZ, s. 65; ORUÇ, s. 95.

¹²³ BERKİN, *İflâs*, s. 66.

alınmayışı, iflâs hukuk sistemimizde alacaklılar toplantısı kararlarının hiçbir sınırlamaya tâbi olmadığı düşüncesini de bertaraf etmektedir. Zaten İsviçre ve Alman¹²⁴ iflâs hukuku sistemlerinde de alacaklı özerkliğinin sınırsız olmadığı görülmektedir. Özellikle iflâs tasfiyesinde iflâsın resmî organlarının da yer alması ve alacaklılar toplantısı kararlarına karşı şikâyet yoluna başvurulabilmesi, mutlak bir alacaklı özerkliğinin kabul edilmediğini, karma bir sistemin mevcut olduğunu göstermektedir. Bu anlamda alacaklıların tasfiyenin yürütülmesinde mutlak bir özerkliğe sahip olmadığı, tasfiyeyi daha ziyade devlet kontrolü altında yönettikleri belirtilmiştir¹²⁵. Alacaklıların sahip olduğu özerkliğin sınırlarını kanun hükümlerinin yanı sıra bireysel alacaklılar ile alacaklı gruplarının sahip oldukları menfaatlerin, müflis ile üçüncü kişilerin menfaatlerinin ve kamu yararının çizdiği haklı olarak ifade edilmiştir¹²⁶.

2. Kanun Tarafından Yapılan Sınırlama

Alacaklı özerkliğinin sınırlarından ilki kanun tarafından yapılan kısıtlamalardır. Bunlar özellikle iflâs tasfiyesinin temel düzeni ile bazı yetkilerin alacaklılar toplantısından alınarak iflâs idaresine verilmesi şeklinde olur¹²⁷. Ancak elbette alacaklılar toplantısında tüm kanun hükümlerine uygun kararlar alınmalıdır. O hâlde ikinci alacaklılar toplantısına tanınan kendi kendini idare etme yetkisi, kanunu ihlâl etmek amacıyla kötüye kullanılamaz¹²⁸. Alınan kararlar kanunları ihlâl ettiği ölçüde hükümsüzdür¹²⁹ veya şikâyet yoluyla iptal edilir.

Alacaklılar toplantısı, kamu yararına getirilen kurallar ile kanunun verdiği yetkiler çerçevesinde ve üçüncü kişilerin haklarını ihlâl etmemek kaydıyla bir serbestiye sahiptir¹³⁰. O hâlde alacaklılar toplantısı, emredici normlara, kamu düzenine ve kanun hükümlerine aykırı davranamaz, kanunun belirlediği sınırı aşacak şekilde karar veremez¹³¹. Örneğin alacaklılar toplantısı ile rehinli malın, rehin sahibinin muvafakati olmadan, alacağını ödemeye yetmeyen bir bedelle pazarlık yoluyla satılmasına karar verilemez¹³² veya ikinci alacaklılar toplantısı masa tarafından takibine gerek görülmemeyen davaları takip etmek isteyen bir alacaklıya, dava takip yetkisini vermekten kaçınmaz¹³³. Zira İcra ve İflâs Kanunu'nun 245'inci maddesinde, "alacaklıların masa tarafından neticelendirilmesine lüzum görmedikleri bir iddianın takibi hakkı istiyen alacaklıya devrolunur..." denilerek, bu konuda alacaklılar toplantısına bir serbesti bırakılmamıştır. O hâlde takip yetkisinin isteyen alacaklıya devredilmemesi, kanuna aykırılık oluşturur ve böyle bir karara karşı şikâyet yoluna başvurulabilir.

Alacaklılar toplantısı kararlarına getirilen bir sınırlama da iflâs idaresinin seçimi konusundadır¹³⁴. Alacaklılar toplantısı iflâs idaresinin seçiminde sınırsız bir özgürlüğe sahip değildir. Alacaklılar toplantısı ile iflâs idaresinin üç kişiden fazla olmasına karar verilemez. Zira İcra ve İflâs Kanunu'nda

¹²⁴ Alman iflâs hukuku sisteminde, alacaklı özerkliği ilkesinin tüketicinin iflâsında büyük ölçüde geçersiz kılındığı ifade edilmiştir, ayrıca InsO § 245'in alacaklı özerkliğine ilişkin kanunî bir kısıtlama içerdiği belirtilmiştir, bkz. PAPE / REICHEL / SCHULTZ / VOIGT-SALUS, § 12, Rn. 13. Ayrıca Alman iflâs hukuku sisteminde alacaklı özerkliğinin sınırı olarak, hiçbir alacaklının iflâs planı ile plan olmadan önceki hâlden daha kötü bir duruma düşürülemeyeceği ifade edilmiştir, bkz. MAUS, Karl Heinz: "Schuldnerstrategien in der Unternehmensinsolvenz (Teil II)", *Deutsches Steuerrecht (DStR)*, 2002, Sayı 25, s. 1104.

¹²⁵ WYSS, s. 12; ERDÖNMEZ, s. 24.

¹²⁶ JAEGER / WALDER / KULL / KOTTMANN, Art. 253, Rn. 5; SPRECHER, s. 12; Rn. 29; WYSS, s. 11; SCHOBER, *SK-SchKG*, Art. 253, Rn. 8; ERDÖNMEZ, s. 25. Aynı görüşteki İsviçre Federal Mahkemesinin 09.11.1961 tarihli kararı: BGE 87 III 111 (Swisslex).

¹²⁷ SPRECHER, s. 13, Rn. 30.

¹²⁸ SPRECHER, s. 13, Rn. 31.

¹²⁹ Emredici normlara ve kamu düzenine aykırı kararlar verilmesi hâlinde kararın iptalinden değil, geçersizliğinden söz edileceği ve icra mahkemesinin iptal talep edilmese dahi re'sen alacaklılar toplantısı kararlarının geçersizliğine karar vereceği ifade edilmiştir, TUNÇ YÜCEL, s. 33, 36. Ancak icra mahkemesinin böyle bir kararı verebilmesi için dosyanın önüne gelmiş olması gerekir. Zaten hükümsüz olan işlemlerde kararın teknik anlamda şikâyet yoluyla iptali değil, hükümsüzlüğün tespiti söz konusudur, PEKCANITEZ / SİMİL, s. 138.

¹³⁰ BELGESAY, s. 431; DELİDUMAN, s. 41, 98, 141; ERDÖNMEZ, s. 65-66; SCHOBER, *SK-SchKG*, Art. 253, Rn. 9; TUNÇ YÜCEL, s. 33; ORUÇ, s. 95.

¹³¹ DELİDUMAN, s. 41; SCHOBER, *SK-SchKG*, Art. 253, Rn. 9; KREN KOSTKIEWICZ, Art. 253, Rn. 5; TUNÇ YÜCEL, s. 33.

¹³² BELGESAY, s. 431.

¹³³ POSTACIOĞLU, s. 86.

¹³⁴ SCHOBER, *SK-SchKG*, Art. 253, Rn. 10.

3222 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikten sonra iflâs idaresine kaç kişinin seçileceğini belirleme yetkisi alacaklılar toplantısından alınmış ve iflâs idaresinin üç kişiden oluşacağı açıkça düzenlenmiştir. Yapılan bu değişikliğin yerindeliği ayrı bir tartışma konusu olmakla birlikte¹³⁵, alacaklılar toplantısının yetkisine getirilen bu sınırlama iflâs tasfiyesinde alacaklı özerkliğinin sınırlanması anlamına gelmektedir. Zira iflâs idaresinin seçimi için ne kadar çok kriter getirilirse, alacaklılar toplantısının karar alma yetkisinin çerçevesi o kadar daralır ve alacaklı özerkliği sınırlanmış olur¹³⁶. Bu sebeple alacaklı özerkliğini sınırlayan bu tür müdahaleler istisnâi olarak kalmalıdır¹³⁷. Ayrıca birinci alacaklılar toplantısının sadece iflâs idaresine aday göstermesi, bu adaylar arasından üç kişinin icra mahkemesi tarafından iflâs idaresine seçilmesi (İİK m. 223) de alacaklı özerkliğine getirilen bir sınırlamadır¹³⁸. İcra ve İflâs Kanunu'nun 223'üncü maddesinde 3222 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikten önce iflâs idaresini alacaklılar, birinci alacaklılar toplantısında, birinci alacaklılar toplantısı yapılamadıysa ikinci alacaklılar toplantısında seçmekte idi¹³⁹. Hangi usûlün daha isabetli olduğu bir yana, 1985 yılından yapılan bu değişiklikten önce alacaklı özerkliğine getirilmiş bir sınırlama bulunmamaktaydı.

7327 sayılı Kanun'la 223'üncü maddeye eklenen son fıkra ile de alacaklı özerkliğine bir sınırlama getirilmiş ve iflâs idare memurlarının bilirkişilik bölge kurulları tarafından oluşturulan iflâs idare memurları listesinden seçileceği düzenlenmiştir. Ayrıca bu şekilde seçilen iflâs idaresi memurlarından birinin yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir, birinin ise hukukçu olması zorunludur. Görüldüğü üzere alacaklıların iflâs idaresine gösterecekleri adaylar bakımından getirilen bu düzenleme de alacaklı özerkliğini sınırlar niteliktedir. Her ne kadar iflâs idaresinin seçimi hususunda alacaklılar toplantısına bu tip sınırlamalar getirilse de, yine de alacaklılara seçim hakkı verilmiş olması alacaklı özerkliğinin bir yansımasıdır¹⁴⁰. Bu noktada doktrinde ifade edilen, Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanacak uzman, bağımsız ve tarafsız kişilerden oluşan iflâs idaresi üyelerine ilişkin liste içinden iflâs idaresini direkt alacaklıların seçmesi önerisi, alacaklı özerkliğinin sağlanması bakımından daha isabetli olabilir¹⁴¹.

Alacaklılar toplantısının icra mahkemesi tarafından görevden alınan iflâs idaresini aynı şahıslarla tekrar seçebilmesi mümkün değildir¹⁴². Aksi ihtimâlde alacaklılar toplantısının icra mahkemesinin disiplin yetkisi üzerinde bir yetkisi söz konusu olur ve icra mahkemesinin resmî sıfatı ile bağdaşmayan bir sonuç ortaya çıkar¹⁴³.

Kanun tarafından getirilen bir diğer kısıtlama ise toplantı ve karar nisaplarıdır. Alacaklılar toplantısının yapılabilmesi ve karar alınabilmesi için gerekli olan toplantı ve karar nisabı, İcra ve İflâs Kanunu'nun 221'inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında düzenlenmiştir (ikinci alacaklılar toplantısı için İİK m. 237/4'ün, diğer alacaklılar toplantıları için İİK m. 240'ın yaptığı atf ile)¹⁴⁴. Kanun'un

¹³⁵ İflâs idaresine seçilecek üye sayısının tasfiyenin büyüklüğüne göre alacaklılar toplantısı tarafından belirlenmesi gerektiğine ilişkin bkz. ERDÖNMEZ, s. 99-100; YILMAZ, *İflâs İdaresi*, s. 74; ORUÇ, s. 140 vd.

¹³⁶ SPRECHER, s. 52, Rn. 167.

¹³⁷ SPRECHER, s. 85, Rn. 274.

¹³⁸ Birinci alacaklılar toplantısının iflâs idaresine aday göstermesi, üyelerin ise icra mahkemesi tarafından gösterilen adaylar arasından seçilmesine ilişkin sistemin İsviçre hukukundaki sisteme göre daha isabetli olduğuna ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. ERDÖNMEZ, s. 98-99.

¹³⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz. YILMAZ, *İflâs İdaresi*, s. 60 vd.

¹⁴⁰ ORUÇ, s. 90, 139.

¹⁴¹ ORUÇ, s. 139-140.

¹⁴² JAEGER / WALDER / KULL / KOTTMANN, Art. 253, Rn. 6; POSTACIOĞLU, s. 86; BERKİN, *İflâs İdaresi*, s. 157; ERDÖNMEZ, s. 80; SCHÖBER, *SK-SchKG*, Art. 253, Rn. 10. *Yılmaz*, icra mahkemesinin iflâs idaresini görevden azletme yetkisi olmadığı, olması gereken bakımından ise kanunda bu yönde bir değişiklik yapılması gerektiği görüşündeydi, YILMAZ, *İflâs İdaresi*, s. 165-166. *Postacioğlu* ise icra mahkemesinin iflâs idaresini görevden azledebileceği görüşündeydi, POSTACIOĞLU, s. 60. 3222 sayılı Kanun ile İcra ve İflâs Kanunu'nun 227'nci maddesinde yapılan değişiklikle artık icra mahkemesinin iflâs idaresini teşkil edenlerin görevine son verebileceği pozitif bir düzenlemeye kavuşmuştur.

¹⁴³ POSTACIOĞLU, s. 86; ERDÖNMEZ, s. 80; JAEGER / WALDER / KULL / KOTTMANN, Art. 253, Rn. 6; SCHÖBER, *SK-SchKG*, Art. 253, Rn. 10.

¹⁴⁴ İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nun 235'inci maddesinin 3 ve 4'üncü fıkrasında birinci alacaklılar toplantısı bakımından toplantı ve karar nisabı düzenlenmiş olup, ikinci alacaklılar toplantısı için de 252'nci maddenin yaptığı atf ile birinci alacaklılar toplantısındaki nisaplar

221'inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına göre, “*Kendileri veya mümessilleri bulunan alacaklılar; malum alacaklar tutarının en az dörtte birini temsil etmesi halinde toplantı nisabı hasıl olur. Toplantıda bulunanlar beş kişiden az ise bunların, alacak tutarının yarısına sahip olması şarttır./Kararlar, alacak tutarı ekseriyeti ile alınır.*” Bu hüküm şekli hukuka ilişkin emredici nitelikte bir düzenleme olup alacaklılar tarafından farklı toplantı veya karar nisaplarının uygulanmasına karar verilmesi mümkün değildir. Doktrinde, bu nisapların gereksiz yere zorlaştırılmaması, alacaklılar toplantısının mümkün olduğunca iflâs tasfiyesi hakkında karar vermesini sağlamayı amaçlayan düzenlemeler getirilmesi gerektiği ifade edilmiştir¹⁴⁵. Ancak alacaklı özerkliği, toplantıları nisapsız hâle getirmek anlamına da gelmemektedir. Amaç alacaklıları olabildiğince toplantıya katılmaya teşvik etmektir¹⁴⁶. Alacaklı özerkliğini güçlendirmek adına toplantıya katılmayan alacaklıların da toplantıda alınan kararlarla bağlı olduğu kabul edilmiştir¹⁴⁷.

İkinci alacaklılar toplantısında münhasıran iflâs idaresinin görevine giren konularda karar alınmaz¹⁴⁸. Örneğin ikinci alacaklılar toplantısında iflâsın kapanmasına, sıra cetvelinin değiştirilmesine veya sıra cetveline kabul edilen alacaklıların sıra cetvelinden çıkarılmasına karar verilmesi¹⁴⁹ mümkün değildir. Bir başka örnek olarak; alacaklılar toplantısında bütün alacaklılar anlaşsa dahi iflâs masasını üçüncü kişilere karşı alacaklılar temsil edemez, alacaklılar masa adına muamele yapamaz¹⁵⁰. Alacaklılar toplantısında böyle kararlar alınırsa kanuna aykırılık sebebiyle yine şikâyet yoluna başvurulabilir¹⁵¹.

3. Müflisin, Bireysel Alacaklıların veya Alacaklı Gruplarının, Üçüncü Kişilerin ve Kamunun Meşru Menfaatleri Sebebiyle Sınırlama

Alacaklılar, ikinci alacaklılar toplantısında tasfiyeyle ilgili karar alma hakkına sahiptir. Alacaklıların sahip olduğu bu özerklik doktrinde alacaklı demokrasisi olarak ifade edilmiştir¹⁵². Ancak bu demokrasinin çoğunluğun diktatörlüğüne dönüşmemesi gerektiği, çoğunluğun her şeyi azınlığa bir şey bırakmamasının önlenmesi gerektiği de haklı olarak kabul edilmiştir¹⁵³. Bu kabul ise alacaklı özerkliğinin sınırlanmasını gerekli kılmaktadır. Zira İsviçre Federal Mahkemesinin bir kararına göre iflâsın amacı, tüm alacaklılara iflâs masasından mümkün olan en yüksek ve eşit tatmini sağlamaktır¹⁵⁴. O hâlde özellikle toplantıda çoğunluğu oluşturan alacaklılar kendi yararlarına olup da azınlıkta kalan diğer alacaklıların zararına olacak şekilde diledikleri gibi hareket edemez¹⁵⁵. Bu anlamda çoğunluğu oluşturan alacaklıların bütün alacaklıların müşterek yararını gözetmek ve tasfiye amacına uygun kararlar almak zorunda olduğu ifade edilmiştir¹⁵⁶. Ayrıca alacaklılar toplantısı alacaklıların elinden alınması mümkün olmayan bireysel haklarına riayet etmek, iflâsın amacıyla bağdaşmayan tasarruflarda bulunmamak, İcra ve İflâs Kanunu'nda kendisine tanınan kapsamlı yetkiyi kötüye kullanmamak zorunda-

uygulanmaktadır. İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nun 235'inci maddesinin 3 ve 4'üncü fıkrasına göre alacaklılar toplantısında uygulanan nisaplar şu şekildedir: “(3) Bilinen alacaklıların en az dörtte birinin hazır bulunması veya temsil edilmesi halinde toplantı yeterli çoğunluğa ulaşmış sayılır. Dört veya daha az alacaklının hazır bulunması veya temsil edilmesi halinde, bilinen alacaklıların en az yarısını oluşturmaları koşuluyla toplantı yapılabilir. (4) Toplantıda kararlar oy kullanan alacaklıların salt çoğunluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde Başkanın oy hakkı vardır. Oyların hesaplanmasında ihtilaf olması halinde, büro karar verir”. Görüldüğü üzere mehz İsviçre iflâs hukuk sisteminde, hukuk sistemimizden farklı olarak toplantı nisabında alacaklı sayısı esas alınmıştır. Türk iflâs hukuk sisteminde ise alacak tutarı esas alınmaktadır.

¹⁴⁵ WYSS, s. 70. Olması gereken bakımından getirilen öneriler için bkz. WYSS, s. 324 vd.

¹⁴⁶ WYSS, s. 70.

¹⁴⁷ WYSS, s. 70.

¹⁴⁸ POSTACIOĞLU, s. 86; ERDÖNMEZ, s. 55-56; TUNÇ YÜCEL, s. 31.

¹⁴⁹ SCHÖBER, *SK-SchKG*, Art. 253, Rn. 8; POSTACIOĞLU, s. 86; ERDÖNMEZ, s. 66; ÜSTÜNDAĞ, s. 183; ORUÇ, s. 95-96.

¹⁵⁰ BERKİN, *İflâs İdaresi*, s. 159; TUNÇ YÜCEL, s. 31.

¹⁵¹ ERDÖNMEZ, s. 67.

¹⁵² SPRECHER, s. 13, Rn. 32.

¹⁵³ SPRECHER, s. 13-14, Rn. 32; PAPE / REICHEL / SCHULTZ / VOIGT-SALUS, § 12, Rn. 13.

¹⁵⁴ İsviçre Federal Mahkemesinin BGE 61 III 130 sayılı kararı için bkz. SPRECHER, s. 14, Rn. 33.

¹⁵⁵ POSTACIOĞLU, s. 86; BELGESAY, s. 432; ERDÖNMEZ, s. 66; PAPE / REICHEL / SCHULTZ / VOIGT-SALUS, § 12, Rn. 13; MAUS, s. 1107.

¹⁵⁶ BELGESAY, s. 432; ERDÖNMEZ, s. 66.

dır¹⁵⁷. Aksi takdirde alacaklılara kanun tarafından tanınan kendi kendilerini idare etme hakkının kötüye kullanılması söz konusu olur ve şikâyet yoluna başvurulabilir¹⁵⁸. Örneğin ikinci alacaklılar toplantısında bazı alacaklıların veya üçüncü kişilerin lehine ancak genel olarak tasfiyeye katılan alacaklıların açıkça aleyhine bir karar alınır, kendilerine tanınan yetki kötüye kullanılmış olur¹⁵⁹.

Alacaklılar toplantısında, müflisin ve üçüncü kişilerin de meşru menfaatleri dikkate alınmalıdır. Müflisin menfaatleri de alacaklıları gibi mümkün olan en avantajlı tasfiyeyi hedeflemektedir¹⁶⁰. Üçüncü kişilerin ise kanuna veya önceki alacaklılar toplantısı kararlarına dayanan hakları ihlâl edilemez¹⁶¹. Ayrıca alacaklı özerkliğinin sınırları bağlamında kamunun menfaatlerinin de dikkate alınması gerekir. Zira iflâs tasfiyesinin doğru bir şekilde yapılmasında kamunun da menfaati vardır. Bu hem hukukun üstünlüğünü, hem de kamuoyunun ve ekonominin iflâs sürecinin yasallığına olan güvenini güçlendirmektedir¹⁶².

İsviçre Federal Mahkemesi bir kararında, iflâs tasfiyesi bitmeden hemen önce iflâs idaresinin görevden alınmasının zaman kaybına ve ilave masrafa yol açacağından hareketle, tasfiyenin sonuna gelinen durumlarda iflâs idaresinin görevini ihmal etmesi ve tasfiyeyi bitirememesi dışında görevden alınmayacağına karar vermiştir¹⁶³. Alacaklılar toplantısının iflâs idaresini görevden alma yetkisi, alacaklı özerkliği kapsamında mevcuttur. Yetkiye getirilen bu sınırlama ise doktrinde eleştirilmiş ve alacaklıların kendi kendilerini yönetme haklarının usûl ekonomisi gerekçesiyle sınırlandırılmaması gerektiği ifade edilmiştir¹⁶⁴. Doktrinde konuya ilişkin bir başka görüş ise ikinci alacaklılar toplantısının iflâs idaresini sınırsız bir şekilde görevden alıp alamayacağına ilişkin yapılacak tespit, alacaklı özerkliği ile tasfiyenin hızlı ve daha az masraflı sona ermesindeki alacaklı menfaatlerinin çatıştığı¹⁶⁵; bu kapsamda tasfiyenin daha hızlı ve daha az masrafla sona ermesindeki alacaklı menfaatinin tercih edilmesi gerektiği; her ne kadar tasfiyenin hâkimi alacaklılar olsa da iflâsın amacının göz ardı edilmemesi ve bu sebeple iflâs idaresinin somut olaya göre zorunlu sebeplerin varlığı hâlinde görevden alınabilmesi gerektiği; bu yetkinin kullanılması, tasfiyenin gecikmesine ve masrafların artmasına sebep olduğundan yetkinin sınırsız bir şekilde kullanılmayacağı yönündedir¹⁶⁶.

Kanaatimizce, iflâs tasfiyesinin daha hızlı ve daha az masrafla sona ermesinde alacaklıların olduğu kadar müflisin de menfaati vardır. Alacaklılar ne kadar çok tatmin edilirse, müflis de o oranda borcundan kurtulur. Bu sebeple alacaklıların mümkün olduğunca eşit ve en fazla şekilde tatmin edilmesini sağlamak gerekir. İflâs idaresinin görevden alınması ve yeni bir iflâs idaresi seçilmesi ek masraflara yol açar. İcra ve İflâs Kanunu'nda ikinci alacaklılar toplantısına tanınan iflâs idaresini görevden alma yetkisi, hiçbir kısıtlamaya tâbi değildir. Ancak böyle bir kısıtlama olmayışı, iflâs idaresinin istenildiği zaman ve herhangi bir gerekçe olmadan görevden alınabileceği anlamına da gelmez¹⁶⁷. Bu sebeple iflâs idaresinin görevini yerine getirirken ihmalde bulunması gibi görevine devam etmesinde sakınca olan bir durum mevcutsa, iflâs idaresi alacaklılar toplantısı tarafından görevden alınabilir. Ancak böyle bir durum yoksa iflâs idaresinin keyfi olarak görevden alınması, ikinci alacaklılar toplantısına tanınan takdir yetkisinin kötüye kullanılmasını meydana getirir.

¹⁵⁷ JAEGER / WALDER / KULL / KOTTMANN, Art. 253, Rn. 6; ERDÖNMEZ, s. 66.

¹⁵⁸ JAEGER / WALDER / KULL / KOTTMANN, Art. 253, Rn. 6; POSTACIOĞLU, s. 86; PEKCANITEZ, *Şikâyet*, s. 50; ERDÖNMEZ, s. 66; MAUS, s. 1107.

¹⁵⁹ POSTACIOĞLU, s. 86; ERDÖNMEZ, s. 182.

¹⁶⁰ SPRECHER, s. 14, Rn. 35.

¹⁶¹ JAEGER / WALDER / KULL / KOTTMANN, Art. 253, Rn. 5.

¹⁶² SPRECHER, s. 14-15, Rn. 37.

¹⁶³ Federal Mahkemenin 17.06.1983 tarihli Kararı: BGE 109 III 87 (Swisslex). Kararın eleştirisine ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. ERDÖNMEZ, s. 79-80.

¹⁶⁴ ERDÖNMEZ, s. 80. Konuya ilişkin doktrindeki diğer görüşlerle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. ORUÇ, s. 155 vd.

¹⁶⁵ KREN KOSTKIEWICZ, Art. 253, Rn. 4.

¹⁶⁶ ORUÇ, s. 157-158.

¹⁶⁷ SCHÖBER, *SK-SchKG*, Art. 255, Rn. 1.

Doktrinde ikinci alacaklılar toplantısında sadece pazarlık yoluyla satışa karar verilebileceği; bunun dışındaki bir satış şekli hakkında alacaklılar toplantısının karar alma yetkisinin olmadığı ifade edilmiştir¹⁶⁸. Özellikle paraya çevirme usûllerinden biri olan İcra ve İflâs Kanunu'nun 111/a maddesinin iflâs tasfiyesinde uygulanıp uygulanmayacağı noktasında doktrinde görüş birliği yoktur. Doktrin-deki bir görüşe göre İcra ve İflâs Kanunu'nun 111/a maddesinin iflâs tasfiyesinde uygulanması mümkün değildir; zira iflâs ile birlikte müflis sıfatını alan borçlunun malvarlığı üzerindeki tasarruf yetkisi sona ermektedir¹⁶⁹. Ayrıca pazarlık yoluyla satışın uygulama alanının genişliği sebebiyle borçluya satış yetkisi verilmesine gerek de yoktur¹⁷⁰. Bir diğer görüşe göre ise Kanun'un iflâs tasfiyesine ilişkin 242 ilâ 245'inci maddeleri arasında borçluya satış yetkisi verilebileceğine ilişkin 111/a hükmüne atıf yapılmısa da iflâsta paraya çevirme usûlünü belirleme yetkisi ikinci alacaklılar toplantısına ait olduğundan, borçlunun da kabul etmesi hâlinde Kanun'un 111/a maddesiyle bağlı olmaksızın paraya çevirme yetkisi müflise verilebilir¹⁷¹.

Kanaatimizce alacaklı özerkliği çerçevesinde ikinci alacaklılar toplantısında farklı paraya çevirme usûllerine karar verilebilmesi mümkündür. İcra ve İflâs Kanunu'nun 111/a maddesi kapsamında haciz yoluyla takiplerde borçluya satış yetkisi verilebiliyorken veya cüz'i icrada dahi tüm alacaklılar isterse 119'uncu maddeye göre taşınır malın pazarlık yoluyla satışı mümkünken, alacaklı demokrasisinin geçerli olduğu iflâs tasfiyesinde farklı satış şekillerine karar verilebileceğinin evleviyetle kabulü gerekir. Paraya çevirme usûlünü belirleme yetkisi alacaklı özerkliği kapsamında ikinci alacaklılar toplantısına ait olduğundan, kanaatimizce alacaklılar pazarlık yoluyla satış dışında bir paraya çevirme usûlüne de karar verebilir. Bu anlamda örneğin alacaklılar, Kanun'un 111/a maddesiyle bağlı olmaksızın, bazı malların satış yetkisini müflise (müflis de kabul ederse) devredebilir¹⁷² veya açık artırma yoluyla satışta ihalenin yapılabilmesi için gerekli olan artırma bedeline ilişkin miktar (İİK m. 115), alacaklıların, müflisin ve ilgili üçüncü kişilerin aleyhine olmayacak şekilde değiştirilebilir. Buradaki sınır kanaatimizce bu kişilerin ve masanın menfaatlerinin ihlâl edilmemesidir. Bu sebeple ihalenin yapılabilmesi için teklif edilmesi gerekli olan miktarın düşürülmesi, örneğin malın değerinin muhammen kıymetinin yüzde kırkının teklif edilmesi hâlinde satışın yapılacağına karar verilmesi kanaatimizce mümkün değildir. Ancak alacaklı özerkliği kapsamında bu miktarın yükseltilebileceğinin kabul edilmesi gerekir.

Özetle, İcra ve İflâs Kanunu'nun 238'inci maddesinde ikinci alacaklılar toplantısına tanınan geniş karar alma yetkisi, kanunun aradığı çoğunluk gerçekleştiği müddetçe alacaklıların istediği tüm kararları alabileceği şeklinde yorumlanmamalıdır. Alacaklılar karar alırken tasfiyeyi yönetme yetkisini kötüye kullanmamalı; diğer alacaklıları, müflisi veya üçüncü kişileri zarara sokma kastıyla hareket etmemeli, onların haklarını da dikkate almalıdır¹⁷³. Bu kişilerin menfaatlerine açık bir aykırılık durumunda, kararın iptali için şikâyet yoluna başvurulabilir¹⁷⁴. O hâlde alacaklılar toplantısının geniş karar alma yetkisinin sınırını hakkın kötüye kullanılması da oluşturmaktadır. Ayrıca alacaklılar toplantısında alınacak kararlar iflâs masasının yararı gözetilerek alınmalıdır.

Alacaklılar toplantısının alacaklı özerkliğinin sınırlarını göz ardı etmesi hâlinde, müflisin, azınlıkta kalan alacaklıların ve üçüncü kişilerin meşru menfaatlerinin çoğunluğun keyfiliklerinden korunması gerekir. Bu korunma ancak toplantıda alınan kararlara karşı bu kişilerin kendilerini savunma fırsatına

¹⁶⁸ BELGESAY, s. 431-432; POSTACIOĞLU, s. 173; ERDÖNMEZ, s. 112.

¹⁶⁹ PEKCANITEZ, Hakan: "Borçluya Satış Yetkisi Verilmesi (İİK md. 111/a)", *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2022, Sayı 1, s. 827-828; PEKCANITEZ / ATALAY / SUNGURTEKİN ÖZKAN / ÖZEKES, s. 489; NAMLI, Mert: "Fransız Hukuku ile Karşılaştırılmalı Olarak Borçluya Satış Yetkisi Verilmesi (Rızaen Satış-İİK m. 111/A)", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2023, Sayı 168, s. 322.

¹⁷⁰ NAMLI, s. 322.

¹⁷¹ ATALI / ERMENEK / ERDOĞAN, s. 629.

¹⁷² ATALI / ERMENEK / ERDOĞAN, s. 629.

¹⁷³ PEKCANITEZ, *Şikâyet*, s. 50; DELİDUMAN, s. 141; ERDÖNMEZ, s. 83; TUNÇ YÜCEL, s. 30.

¹⁷⁴ DELİDUMAN, s. 141.

sahip olması ile mümkündür¹⁷⁵. Bu savunma ise toplantıda alınan kararların şikâyet yoluyla denetlenmesiyle olur.

D. İkinci Alacaklılar Toplantısında Alınan Kararlara Karşı Şikâyet

1. Şikâyete İlişkin Hangi Hükümlerin Uygulanacağı Sorunu

Alacaklılar toplantısında alınan kararlar, bazı alacaklıların, müflisin veya üçüncü kişilerin kanunen korunan hak ve menfaatlerine aykırı olabilir. Her ne kadar iflâs tasfiyesinde alacaklı özerkliği mevcut olsa da, bu özerkliğin bazı sınırları mevcuttur. Bu sınırların dışına çıkıldığında, alacaklılar toplantısında alınan kararlara karşı şikâyet yoluna gidilip gidilemeyeceğinin tespiti gerekir.

Birinci alacaklılar toplantısı kararlarına karşı İcra ve İflâs Kanunu'nun 225'inci maddesinde şikâyet yoluna başvurulabileceği açıkça düzenlenmiştir. Bu maddede, alacaklılar toplantısında alınan kararlara karşı her alacaklının yedi gün içinde icra mahkemesine şikâyet yoluna başvurulabileceği belirtilmiştir. Madde metninde sadece alacaklıların şikâyet hakkından bahsedilmiş olmasına rağmen, doktrinde birinci alacaklılar toplantısı kararlarına karşı, kararın hak ve menfaatlerini ihlâl etmesi hâlinde müflisin de şikâyet yoluna başvurmakta hukukî yararının olduğu ifade edilmiştir¹⁷⁶.

İkinci ve sonraki alacaklılar toplantısı kararlarına karşı şikâyet yoluna başvurulup başvurulamayacağına ilişkin açık bir hüküm İcra ve İflâs Kanunu'nda yoktur. Bu kapsamda doktrinde, ikinci alacaklılar toplantısının vermiş olduğu kararların tasfiyeyi şekillendirdiği; bu yüzden ikinci alacaklılar toplantısında verilmiş olan kararların icra mahkemesinin denetimine tâbi tutulmamasının uygun olmadığı ifade edilmiştir¹⁷⁷. Bu sebeple Kanun'un 225'inci maddesinin ikinci ve sonraki alacaklılar toplantısına da kıyasen uygulanması gerektiği belirtilmiştir¹⁷⁸. Bir kısım yazarlar ise ikinci alacaklılar toplantısı kararlarına karşı başvurulacak şikâyet yolunda şikâyete ilişkin genel hüküm olan İcra ve İflâs Kanunu'nun 16'ncı maddesinin uygulanacağını ifade etmektedir¹⁷⁹. İsviçre hukukunda ise ikinci alacaklılar toplantısı kararlarına karşı gidilecek şikâyet yolunda, birinci alacaklılar toplantısı kararlarına karşı gidilecek şikâyet yolunu düzenleyen 239'uncu maddenin kıyasen değil; genel şikâyet yolunu düzenleyen 17'nci maddenin uygulanacağı kabul edilmektedir¹⁸⁰.

İkinci ve sonraki alacaklılar toplantısı kararlarına karşı şikâyet yoluna başvurulamayacağının kabulü, toplantıya tanınan geniş karar alma yetkisinin hiçbir sınırlamaya tâbi tutulmaması anlamına gelir. Alacaklı özerkliğine getirilen sınırların bir anlam ifade edebilmesi için alınan kararların denetlenmesi ve bu kapsamda şikâyet yoluna başvurulabilmesi önemlidir. O hâlde ikinci ve sonraki alacaklılar toplantısında alınan kararlara karşı şikâyet yoluna başvurulabileceği konusunda hiçbir tereddüt yoktur¹⁸¹. Zaten İcra ve İflâs Kanunu'nun 16'ncı maddesi kapsamında şikâyetin konusu icra ve iflâs organlarının işlemleridir. İkinci alacaklılar toplantısı da özel bir iflâs organı olduğundan, gerek 225'inci maddenin kıyasen uygulanması kabul edildiğinde gerek 16'ncı madde düzenlemesi kapsamında, ikinci alacaklılar toplantısı kararlarına karşı şikâyet yoluna başvurulabileceğinin tereddütsüz kabulü gerekir. Varılan bu sonuç bakımından ikinci ve sonraki alacaklılar toplantısı kararlarına karşı başvurulacak şikâyet

¹⁷⁵ SPRECHER, s. 14, Rn. 34.

¹⁷⁶ BERKİN, *İflâs*, s. 321; PEKCANİTEZ, *Şikâyet*, s. 100-101; PEKCANİTEZ / SİMİL, s. 237; DELİDUMAN, s. 149; AŞIK / ORUÇ / TOK / SAÇAR, s. 615; SCHÖBER / AVDYLI-LUGINBÜHL, *SK-SchKG*, Art. 239, Rn. 3.

¹⁷⁷ ÜSTÜNDAĞ, s. 145; AŞIK / ORUÇ / TOK / SAÇAR, s. 652; ERDÖNMEZ, s. 176.

¹⁷⁸ AŞIK / ORUÇ / TOK / SAÇAR, s. 652; ERDÖNMEZ, s. 176; SPRECHER, s. 120, Rn. 406.

¹⁷⁹ KURU, s. 3289; DELİDUMAN, s. 154-155; ARSLAN / YILMAZ / TAŞPINAR AYYVAZ / HANAĞASI, s. 660; YILDIRIM / DEREN-YILDIRIM, s. 474; TUNÇ YÜCEL, s. 34.

¹⁸⁰ KREN KOSTKIEWICZ, Art. 253, Rn. 10; BÜRGI, *SchKG*, Art. 253, Rn. 13; RUSSENBERGER, Marc: "Art. 239", *SchKG*, Rn. 6; HEINEL, s. 495, Rn. 908. *Sprecher*, şikâyet süresi bakımından aynı sonuca varmaktadır, SPRECHER, s. 126-127, Rn. 429-430.

¹⁸¹ KURU, s. 3288-3289; ÜSTÜNDAĞ, s. 145-146; GÖRGÜN, s. 93; DELİDUMAN, s. 41, 142, 144; PEKCANİTEZ, *Şikâyet*, s. 49; PEKCANİTEZ / SİMİL, s. 73; RUSSENBERGER, *SchKG*, Art. 239, Rn. 6; ATALI / ERMENEK / ERDOĞAN, s. 628; ARSLAN / YILMAZ / TAŞPINAR AYYVAZ / HANAĞASI, s. 660; AŞIK / ORUÇ / TOK / SAÇAR, s. 652.

yolunda hangi hükmün uygulanacağını tespiti, mevcut düzenlemede bir anlam ifade etmiyor gibi gözükebilir. Ancak yapılacak bu tespit daha sonra olası bir kanun değişikliği ile örneğin şikâyet süresinin değiştirilmesi gibi bir durumda önem arz eder. Örneğin mehzaz İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nda genel şikâyet süresi ile birinci alacaklılar toplantısı kararlarına karşı başvurulacak şikâyet süresi farklıdır (SchKG Art. 17 ile Art. 239). Bu kapsamda bakıldığında; İcra ve İflâs Kanunu'nun 225'inci maddesi, 16'ncı maddeye göre özel ve istisnai nitelikte bir hükümdür¹⁸². Kanun'un 237'nci maddesinde bu maddeye yapılmış herhangi bir gönderme yoktur. Birinci alacaklılar toplantısı için açıkça şikâyet yolunu düzenleyen kanun koyucunun, ikinci ve sonraki alacaklılar toplantısı için böyle bir düzenleme yapmayı kanaatimizce bilinçlidir. Bu sebeple bir iflâs organı olan ikinci alacaklılar toplantısı kararlarının denetlenmeyeceği ve şikâyete tâbi olmayacağı düşünülemeyeceğinden, burada şikâyete ilişkin genel hüküm olan 16'ncı maddenin uygulanacağını kabulü gerekir.

Alacaklılar toplantısı kararlarına karşı şikâyet süresi, kararın alındığı tarihten itibaren 7 gündür¹⁸³. Ancak alacaklılar toplantısında alınan karar kamu düzenine aykırılık oluşturuyorsa bu durumda şikâyet süresizdir. İcra mahkemesinin şikâyet üzerine verdiği kararlar, İcra ve İflâs Kanunu'nun 363'üncü maddesinde sayılan istinafa başvurulabilecek kararlardan olmadığından, kesindir.

2. Şikâyet Yoluna Başvurabilecek Kişiler

Alacaklılar toplantısında alınan kararlar sadece alacaklıların değil, müflis ve üçüncü kişilerin menfaatlerini de etkiler. Özellikle tasfiye neticesinde ne kadar çok tasfiye payı elde edilirse müflis de o oranda borcundan kurtulacağından ve üçüncü kişilerin masaya karşı ileri sürdükleri iddialar bakımından nihai karar ikinci alacaklılar toplantısında verildiğinden, tasfiyenin hukuka ve tüm ilgililerin menfaatine uygun şekilde yürütülmesi önemlidir¹⁸⁴. Bu kapsamda ikinci alacaklılar toplantısında alınan kararlardan menfaati etkilenip de hukukî yararı bulunan tüm ilgililer şikâyet yoluna başvurabilir¹⁸⁵. O hâlde öncelikle, iflâs alacaklılarının ve müflisin icra mahkemesine şikâyet yoluna gidebileceğini söylemek gerekir¹⁸⁶. Ayrıca iflâs dairesi de İcra ve İflâs Kanunu'nun 223'üncü maddesinin 5'inci fıkrasının 1'inci bendi kapsamında, alacaklılar toplantısı kararlarına karşı şikâyet yoluna başvurabilir¹⁸⁷.

Şikâyet yoluna başvurabilecek alacaklılar, ikinci alacaklılar toplantısına katılma hakkı olan iflâs alacaklılarıdır¹⁸⁸. Bu anlamda iflâs alacaklısı sıra cetvelinde kesin olarak reddedilirse alacaklı sıfatını ve şikâyet hakkını kaybeder¹⁸⁹. Alacağı tamamen reddedilip sıra cetveline karşı itiraz davası açan alacaklıların ise ikinci alacaklılar toplantısı kararlarına karşı şikâyet yoluna başvurabileceği, ancak açtıkları sıra cetveline karşı itiraz davası tamamen reddedilen alacaklıların şikâyet yoluna başvuramayacağı doktrinde kabul edilmektedir¹⁹⁰.

¹⁸² DELİDUMAN, s. 154.

¹⁸³ KURU, s. 3165; DELİDUMAN, s. 155-156; ERDÖNMEZ, s. 188. Gerek Türk gerek İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nda, şikâyet süresinin ne zaman işlemeye başlayacağına dair bir açıklık yoktur. Ancak hâkim görüş, tasfiyenin mümkün olduğunca hızlı sonuçlanabilmesi için sürenin toplantı tarihinden itibaren başlaması gerektiğini kabul etmektedir. Konuya ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. ERDÖNMEZ, s. 187-188; DELİDUMAN, s. 155 vd.

¹⁸⁴ ERDÖNMEZ, s. 29, 178-179; PEKCANİTEZ, *Şikâyet*, s. 51, 100-101; PEKCANİTEZ / SİMİL, s. 75, 237.

¹⁸⁵ GÖRGÜN, s. 94; KURU, s. 3288-3289; DELİDUMAN, s. 149, 150; PEKCANİTEZ / ATALAY / SUNGURTEKİN ÖZKAN / ÖZKES, s. 496; ERDÖNMEZ, s. 179; YILDIRIM / DEREN-YILDIRIM, s. 474.

¹⁸⁶ KURU, s. 3166, 3288-3289; BERKİN, *İflâs*, s. 321, 360; BELGESAY, s. 415-416; ÜSTÜNDAĞ, s. 145; GÖRGÜN, s. 93; PEKCANİTEZ, *Şikâyet*, s. 51, 100, 102; PEKCANİTEZ / SİMİL, s. 75; DELİDUMAN, s. 149; KREN KOSTKIEWICZ, Art. 253, Rn. 8; SPRECHER, s. 126, Rn. 424-426; RUSSENBERGER, *SchKG*, Art. 239, Rn. 25; JAEGER / WALDER / KULL / KOTTMANN, Art. 239, Rn. 3; ARSLAN / YILMAZ / TAŞPINAR AYVAZ / HANAĞASI, s. 660; YILDIRIM / DEREN-YILDIRIM, s. 474; TUNÇ YÜCEL, s. 35.

¹⁸⁷ Kanunda her ne kadar "itiraz" ifadesi kullanılsa da, bu ifadeden şikâyetin anlaşılması gerekir, YILMAZ, *İflâs İdaresi*, s. 88, dn. 44; DELİDUMAN, s. 150, ERDÖNMEZ, s. 181, dn. 296, KURU, s. 3166, PEKCANİTEZ / SİMİL, s. 254-255.

¹⁸⁸ ERDÖNMEZ, s. 177; PEKCANİTEZ, *Şikâyet*, s. 102.

¹⁸⁹ PEKCANİTEZ, *Şikâyet*, s. 102; PEKCANİTEZ / SİMİL, s. 240.

¹⁹⁰ KURU, s. 3284, dn. 8; ERDÖNMEZ, s. 178.

İflâs alacaklısı toplantıya katılıp da olumlu oy kullandıysa veya alınan karara zımnen katıldıysa artık bu karara karşı şikâyet yoluna başvuramaz¹⁹¹. Oylamaya katılmayan alacaklılar ile katılıp da karara açıkça itiraz etmiş olan alacaklıların ise şikâyet hakkı vardır¹⁹².

İflâs idaresinin alacaklılar toplantısı kararlarına karşı şikâyet yoluna başvurup başvuramayacağı ise doktrinde tartışmalıdır. Bir görüşe göre iflâs idaresi alacaklılar toplantısında alınan kararlarla bağlı olup bu kararların gereğini yerine getirmek zorunda olduğundan; şikâyet yoluna başvuramaz¹⁹³. Hatta birinci alacaklılar toplantısında iflâs idaresi seçilemediği için onun görevini yerine getiren iflâs idaresinin de bu sıfatla alacaklılar toplantısı kararlarına karşı şikâyet yoluna başvuramayacağı kabul edilmektedir¹⁹⁴. Doktrinde tam tersi yöndeki görüş ise iflâs idaresinin alacaklıların menfaatini ihlâl eden alacaklılar toplantısı kararlarına karşı şikâyet yoluna başvurabileceği yönündedir¹⁹⁵. Bu görüşe göre iflâs idaresinin alacaklılar toplantısı kararlarıyla bağlı olması ile bu kararlara karşı şikâyet yoluna başvurulabilmesi farklı şeyler olup kararın iptali hakkında karar verecek olan iflâs idaresi değil; icra mahkemesidir¹⁹⁶. Bu sebeple kanuna veya hadiseye uygun olmayan bir alacaklılar toplantısı kararına karşı iflâs idaresi şikâyet yoluna gidebilmelidir¹⁹⁷.

Kanaatimizce ikinci alacaklılar toplantısı kararlarına karşı hukukî yararı olan her ilgili, şikâyet yoluna başvurabileceğinden, iflâs masasının kanunî temsilcisi ve masanın menfaatlerini gözetmekle yükümlü olan (İİK m. 226/1) iflâs idaresinin de masa yararına bu yola başvurabileceğini kabul etmek gerekir. Eğer alacaklılar toplantısında alınan karar masanın açıkça menfaatine aykırı ise, bir başka ifadeyle alınan karar tüm masanın menfaatini ilgilendiriyorsa, iflâs idaresi kanaatimizce şikâyet yoluna başvurabilmelidir. Ancak karar tüm masanın değil; sadece birkaç alacaklının menfaatini ihlâl ediyorsa, bu durumda iflâs idaresi şikâyet yoluna başvuramamalıdır. Böyle bir ihtimâlde menfaati ihlâl edilen iflâs alacaklısı, zaten ikinci alacaklılar toplantısı kararına karşı şikâyet yoluna başvurabilmektedir.

Üçüncü kişilerin şikâyet yoluna başvurup başvuramayacağı hususu da aynı şekilde doktrinde tartışmalıdır. Bazı yazarlar üçüncü kişilerin ve bu kapsamda istihkak iddiasında bulunanların alacaklılar toplantısı kararlarına karşı şikâyet yoluna başvurma hakkının olmadığını kabul etmektedir¹⁹⁸. Bir kısım yazarlar ise kanunen korunan hakları ihlâl edildiyse ve kararın iptalinde hukukî yararı varsa üçüncü kişilerin de şikâyete başvurabileceğini ifade etmektedir¹⁹⁹. Bu anlamda örneğin ikinci alacaklılar toplantısında iddiaları hakkında nihaî karar verilen istihkak iddiası sahipleri de şikâyet yoluna başvurabilir²⁰⁰. Kanaatimizce de hukukî yararı olan üçüncü kişiler ikinci alacaklılar toplantısında alınan kararlara karşı şikâyet yoluna başvurabilmelidir.

¹⁹¹ SCHOBER / AVDYLI-LUGINBÜHL, *SK-SchKG*, Art. 239, Rn. 2; SPRECHER, s. 126, Rn. 424; JAEGER / WALDER / KULL / KOTTMANN, Art. 239, Rn. 3; RUSSENBERGER, *SchKG*, Art. 239, Rn. 21; BERKİN, *İflâs*, s. 320; DELİDUMAN, s. 148; ERDÖNMEZ, s. 178; ÜSTÜNDAĞ, s. 145.

¹⁹² ERDÖNMEZ, s. 178.

¹⁹³ PEKCANITEZ, *Şikâyet*, s. 103; PEKCANITEZ / SİMİL, s. 242; ERDÖNMEZ, s. 180.

¹⁹⁴ PEKCANITEZ, *Şikâyet*, s. 103, 107; PEKCANITEZ / SİMİL, s. 242-243; ERDÖNMEZ, s. 180.

¹⁹⁵ YILMAZ, *İflâs İdaresi*, s. 135; DELİDUMAN, s. 151; ORUÇ, s. 257.

¹⁹⁶ DELİDUMAN, s. 151.

¹⁹⁷ DELİDUMAN, s. 151.

¹⁹⁸ ÜSTÜNDAĞ, s. 145; BERKİN, *İflâs*, s. 321; SCHOBER / AVDYLI-LUGINBÜHL, *SK-SchKG*, Art. 239, Rn. 4; JAEGER / WALDER / KULL / KOTTMANN, Art. 239, Rn. 3, Art. 253, Rn. 8.

¹⁹⁹ PEKCANITEZ, *Şikâyet*, s. 104; PEKCANITEZ / SİMİL, s. 247; DELİDUMAN, s. 150; ERDÖNMEZ, s. 180; SPRECHER, s. 126, Rn. 426; FIORI, s. 106. *Fiori, Russenberger ve Deliduman*, müflisin ve üçüncü kişilerin sadece kanuna aykırılık sebebiyle şikâyet yoluna başvurabileceği, hadiseye uygun olmama sebebiyle kararın iptalini talep edemeyeceği görüşündedir, FIORI, s. 106; RUSSENBERGER, *SchKG*, Art. 239, Rn. 26; DELİDUMAN, s. 150.

²⁰⁰ GÖRGÜN, s. 93; KURU, s. 3288-3289; PEKCANITEZ, *Şikâyet*, s. 104; PEKCANITEZ / SİMİL, s. 247; YILDIRIM / DEREN-YILDIRIM, s. 474. Yargıtay, 8. HD, T. 01.07.2020, E. 2019/1230, K. 2020/4332 sayılı kararında, "...üçüncü kişinin istihkak davası açması gerekirken, ikinci alacaklılar toplantısında alınan kararın kaldırılması için şikâyet yoluna başvurulmasının yasaya aykırı olduğu gerekçesi ile istinaf talebinin esaslanarak reddine karar verilmiştir...Somut olayda, istinafa konu edilen uyuşmazlık, İflas Müdürlüğü işlemine yönelik şikâyet olup, az yukarıda açıklanan 2004 sayılı İİK'nın 363/1. maddesi hükmü gereğince bu konuda İlk Derece Mahkemesince

3. Şikâyet Sebepleri

İkinci alacaklılar toplantısında alınan tüm kararlara karşı şikâyet yoluna başvurulabilir²⁰¹. Bu kapsamda alınan bir karar ile alacaklı özerkliğinin sınırları aşılsa şikâyet yoluna başvuru olarak kararın iptali istenebilir. Doktrinde ikinci alacaklılar toplantısında alınan bir karar ile alacaklı özerkliğinin sınırı aşılsa kanunun tanıdığı yetki kötüye kullanıldığından şikâyet sebeplerinden kanuna aykırılık gerekçesiyle şikâyet yoluna gidilmesi gerektiği ifade edilmiştir²⁰². Kanuna aykırılık ile kastedilen, İcra ve İflâs Kanunu'na, diğer kanunlardaki takip hukukuna ilişkin hükümlere, takip hukukunun yazılı olmayan temel prensiplerine, milletlerarası sözleşmelere, içtihadı birleştirme kararlarına ve iyiniyet kurallarına aykırılıktır²⁰³.

Alacaklılar toplantısına tanınan geniş karar alma yetkisinin sınırlarının aşıldığı her durumda kanuna aykırılık söz konusu olmayabilir. Kanuna aykırılık durumunda kararın şikâyet yolu ile iptal edilebileceğini söylemekte tereddüt yoktur. Ancak ikinci alacaklılar toplantısı kararlarında takdir yetkisinin sınırları aşılsa, alınan kararın hadiseye uygun olmaması²⁰⁴ sebebiyle iptal edilip edilemeyeceği hususu doktrinde tartışmalıdır.

Doktrindeki bir görüşe göre, birinci alacaklılar toplantısı kararlarına karşı şikâyet hem kanuna aykırılık hem de hadiseye uygun olmama sebebine dayanabilirken; ikinci alacaklılar toplantısının takdirine başka bir merci tarafından müdahale edilemeyeceği ve adi tasfiyeye alacaklıların egemen olduğu ifade edilerek alacaklıların takdirinin üstünde bir takdire yer verilmemesi gerektiği belirtilmiş; bu sebeple sadece kanuna aykırılık sebebiyle şikâyet yoluna başvurulabileceği kabul edilmiştir²⁰⁵. Birinci alacaklılar toplantısı bakımından ise toplantıyı oluşturan alacaklıların gerçekten alacaklı olup olmadıkları tam olarak belli olmadığından; acele hâllerde verdiği kararlar hadiseye uygun değilse veya kanuna aykırı ise şikâyet yoluna gidilebilir²⁰⁶. Bir diğer görüşe göre ise ikinci alacaklılar toplantısı kararlarına karşı hem kanuna aykırılık hem de hadiseye uygun olmadığı gerekçesiyle şikâyet yoluna başvurulabilir²⁰⁷. Zira ikinci alacaklılar toplantısının kararları hem müflis ve üçüncü kişilerin hem de alacaklıların menfaatlerini etkilediğinden, hadiseye uygun olmama sebebiyle şikâyet yoluna başvurulamaması durumunda iflâs tasfiyesinin amaca uygun yürütülmesinde menfaati olan bütün ilgililer zarar görür²⁰⁸. Bu sebeple her ne kadar iflâs tasfiyesinde alacaklı hakimiyeti söz konusu olsa da, alacaklılara mutlak bir serbesti tanınmamalı ve alacaklıların keyfi kararlar vermemesi için kararları hadiseye uygunluk açısından denetlenmelidir²⁰⁹.

İsviçre hukukundaki duruma baktığımızda; ikinci alacaklılar toplantısı kararlarına karşı, kararın hadisenin özelliklerine uygun olmadığı gerekçesiyle şikâyet yoluna gidilemeyeceğinin kabul edildiği görülmektedir. İsviçre Federal Mahkemesinin ikinci ve sonraki alacaklılar toplantısı kararlarının sadece kanuna aykırılık gerekçesiyle iptal edilebileceği, hadiseye uygun olmama sebebiyle iptal edilemeyeceği yönünde kararları bulunmaktadır²¹⁰. Bunun sebebi ise İsviçre İcra ve İflâs Kanunu ile

verilen kararlar kesin niteliktedir..." (Legalbank) diyerek, üçüncü kişinin ikinci alacaklılar toplantısı kararlarına karşı şikâyet yoluna başvurup başvuramayacağı hususuna ilişkin bir değerlendirme yapmamış, yalnızca şikâyet üzerine verilen kararların kesin olması sebebiyle kanun yolu incelemesine tâbi olamayacağını değerlendirmiştir.

²⁰¹ PEKCANITEZ / SİMİL, s. 73.

²⁰² PEKCANITEZ, *Şikâyet*, s. 50; ERDÖNMEZ, s. 183, 184; TUNÇ YÜCEL, s. 34.

²⁰³ PEKCANITEZ, *Şikâyet*, s. 57-58; ERDÖNMEZ, s. 183; PEKCANITEZ / SİMİL, s. 82 vd.; DELİDUMAN, s. 145.

²⁰⁴ Hadiseye uygun olmama şikâyet sebebi, şikâyet tabii işlemi yapan icra organına kanunun takdir yetkisi tanıdığı hâllerde söz konusu olur, bu şikâyet sebebiyle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. PEKCANITEZ / SİMİL, s. 91 vd.

²⁰⁵ POSTACIOĞLU, s. 54, 85-86.

²⁰⁶ FIORI, s. 101; SCHOBER / AVDYLI-LUGINBÜHL, *SK-SchKG*, Art. 239, Rn. 1; RUSSENBERGER, *SchKG*, Art. 239, Rn. 14; PEKCANITEZ, *Şikâyet*, s. 48-49; PEKCANITEZ / SİMİL, s. 71-72; DELİDUMAN, s. 144-145.

²⁰⁷ BERKİN, *İflâs*, s. 360; GÖRGÜN, s. 94; PEKCANITEZ, *Şikâyet*, s. 51, 101; DELİDUMAN, s. 147; ERDÖNMEZ, s. 185-186; PEKCANITEZ / SİMİL, s. 75.

²⁰⁸ PEKCANITEZ, *Şikâyet*, s. 51; DELİDUMAN, s. 147; ERDÖNMEZ, s. 186; PEKCANITEZ / SİMİL, s. 75.

²⁰⁹ ERDÖNMEZ, s. 186; PEKCANITEZ, *Şikâyet*, s. 51; PEKCANITEZ / SİMİL, s. 75.

²¹⁰ Federal Mahkemenin 17.06.1983 tarihli kararı: BGE 109 III 87 (Swisslex). Aynı yöndeki bir başka Federal Mahkemenin 23.01.1975 tarihli kararı: BGE 101 III 52 (Swisslex). Yine Federal Mahkemenin 09.11.1961 tarihli Kararı: BGE 87 III 111 (Swisslex).

(SchKG Art. 253/II) alacaklılar toplantısına çok geniş bir takdir yetkisi tanınmış olması şeklinde ifade edilmiştir. Zira Kanun'da yer alan “*unbeschränkt-sınırsız*” ifadesi, ikinci alacaklılar toplantısının kararlarında yetkisinin sınırlandırılmamış olduğunu belirten bir ibaredir²¹¹. Bu sebeple ikinci alacaklılar toplantısı sadece kanunla bağlıdır ve başka bir denetime tâbi değildir. O hâlde İsviçre'de kabul edilen ağırlıklı görüşe göre ikinci ve sonraki alacaklılar toplantısı kararlarına karşı şikâyet yoluna sadece kanuna aykırılık sebebiyle başvurulabilir ve icra mahkemesi de kararın sadece kanuna aykırı olup olmadığını inceleyebilir²¹². Kararın hadiseye uygun olmadığı gerekçesiyle şikâyet yoluna ise başvurulamaz, icra mahkemesi de bu hususu inceleyemez²¹³. Bunun sebebi alacaklı özerkliğinin ikinci alacaklılar toplantısı düzeyinde daha da güçlendirilmek istenmesidir²¹⁴. Aksi durumda alacaklılar toplantısının sınırsız karar alma yetkisinin hiçbir önemi kalmaz²¹⁵, alacaklı özerkliği gereksiz yere kısıtlanmış olur ve icra mahkemesinin takdiri, iflâstan etkilenen alacaklıların takdir yetkisinin yerine geçer²¹⁶. Aynı yöndeki bir diğer görüşe göre de icra mahkemesi, denetim faaliyetlerinde alacaklılar toplantısının takdirine ve gerekçelerine mümkün olduğunca saygı göstermeli, ancak alacaklılar toplantısının takdirinde hukuka aykırılık söz konusu olduğunda kararı iptal etmelidir²¹⁷. Alacaklılar toplantısının takdir yetkisinin icra mahkemesi tarafından sınırsız bir şekilde kontrol edilmesi, alacaklılar toplantısı kararlarının bir onay prosedürüne tâbi olacağı anlamına gelir. Bu durum ise yasa koyucu tarafından alacaklılar toplantısına geniş karar alma yetkisi tahsis edilmesinin mantığına uymaz²¹⁸. Ancak doktrindeki bazı yazarlarca kanuna aykırılığın geniş bir şekilde anlaşılması gerektiği de ifade edilmiştir²¹⁹. İkinci alacaklılar toplantısı, usûl kurallarını veya alacaklıların bireysel haklarını göz ardı ederse yahut da iflâsın amacıyla açıkça bağdaşmayan bir önlem alırsa ve böylece İsviçre İcra ve İflâs Kanunu'nun 253'üncü maddesinin 2'nci fıkrasında kendisine verilen yetkileri kötüye kullanırsa, bir yasa ihlâli söz konusudur²²⁰. O hâlde bu görüşe göre kanuna aykırılık, takdir yetkisinin kötüye kullanılmasını, takdir yetkisinin kapsamının aşılmasını, yazılı ve yazılı olmayan federal hukukun, kanton hukukunun ve uluslararası hukukun her türlü ihlâlîni de içerir²²¹. İsviçre Federal Mahkemesi de kararlarında, takdir yetkisinin kötüye kullanılmasının ve takdir yetkisinin sınırının aşılmasının, kanuna aykırılık kavramına girdiğine karar vermiştir²²².

Kanaatimizce, alacaklı özerkliği kapsamında ikinci alacaklılar toplantısına tanınan geniş karar alma yetkisi, bu yetkinin sınırsız ve keyfi bir şekilde kullanılabileceği anlamına gelmez. Bu sebeple kararların şikâyete konu olması ve takdir yetkisinin sınırlarının aşılp aşılmadığının denetlenmesi gerekir. Hatta bu geniş yetki sebebiyle yetkilerin kötüye kullanılma ihtimâli artacağından, kararlar mutlaka denetime tâbi tutulmalıdır²²³. Alacaklılar toplantısının takdir yetkisine dayanarak aldığı kararlar kanuna aykırı ise şikâyet yoluna başvurulabileceğini söylemekte tereddüt yoktur. Bunun dışında ikinci

²¹¹ FIORI, s. 101; JAEGER / WALDER / KULL / KOTTMANN, Art. 253, Rn. 4; BÜRGI, *SchKG*, Art. 253, Rn. 11.

²¹² FIORI, s. 101, 106; SCHÖBER, *SK-SchKG*, Art. 253, Rn. 13; KREN KOSTKIEWICZ, Art. 253, Rn. 5; VOCK, Dominik / MEISTER-MÜLLER, Danièle: *SchKG-Klagen nach der Schweizerischen ZPO*, 2. Baskı, Schulthess Juristische Medien, Zürich-Basel-Genf, 2018, s. 57; SPRECHER, s. 121, Rn. 408; WYSS, s. 133; HEINEL, s. 495, Rn. 908; BÜRGI, *SchKG*, Art. 253, Rn. 14.

²¹³ KREN KOSTKIEWICZ, Art. 253, Rn. 5; HEINEL, s. 495, Rn. 908; SPRECHER, s. 121, Rn. 408; JAEGER / WALDER / KULL / KOTTMANN, Art. 253, Rn. 4; BÜRGI, *SchKG*, Art. 253, Rn. 14; RUSSENBERGER, *SchKG*, Art. 239, Rn. 14. İsviçre iflâs hukukunda bu durumun tek istisnası olarak, ikinci alacaklılar toplantısının resmî olmayan iflâs idaresinin ve alacaklılar komitesinin seçimi ve onaylanması kararlarına (*Wahl- und Bestätigungsentscheide*) karşı, hadiseye uygun olmama gerekçesiyle şikâyet yoluna gidilebileceği ifade edilmiştir, bkz. SPRECHER, s. 122-123, Rn. 411 vd.; WYSS, s. 133; RUSSENBERGER, *SchKG*, Art. 239, Rn. 15-16.

²¹⁴ HEINEL, s. 495, Rn. 908; WYSS, s. 133.

²¹⁵ JAEGER / WALDER / KULL / KOTTMANN, Art. 253, Rn. 8.

²¹⁶ SPRECHER, s. 124, Rn. 421; RUSSENBERGER, *SchKG*, Art. 239, Rn. 14.

²¹⁷ SPRECHER, s. 125, Rn. 422.

²¹⁸ SPRECHER, s. 125, Rn. 422.

²¹⁹ VOCK / MEISTER-MÜLLER, s. 57.

²²⁰ KREN KOSTKIEWICZ, Art. 253, Rn. 6.

²²¹ VOCK / MEISTER-MÜLLER, s. 57; KREN KOSTKIEWICZ, Art. 253, Rn. 6.

²²² Federal Mahkemenin 23.01.1975 tarihli kararı: BGE 101 III 52 (Swisslex).

²²³ DELİDUMAN, s. 147.

alacaklılar toplantısında karar alma yetkisinin sınırlarının aşıldığı ve takdir yetkisinin kötüye kullanıldığı durumlarda da kararın şikâyet yoluyla denetlenmesi gerekir. Aksinin kabulü ilgililerin menfaatlerinin zarar görmesine sebep olur. Takdir yetkisinin sınırlarının aşılması ve takdir yetkisinin kötüye kullanılması sonucu yapılan işlemler ise hadiseye değil, kanuna aykırı olarak nitelendirilmektedir²²⁴. İkinci alacaklılar toplantısında alınan kararın hadiseye uygunluğu, bir başka ifadeyle takdir yetkisinin hadiseye uygun kullanılıp kullanılmadığı ise kanaatimizce icra mahkemesince denetlenemez. Aksi hâlde, iflâs tasfiyesinde alacaklı özerkliğin bir anlamı kalmaz ve icra mahkemesinin takdiri, alacaklıların takdirinin yerine geçmiş olur. O hâlde ikinci ve sonraki alacaklılar toplantısı kararları kanaatimizce sadece kanuna aykırılık ile takdir yetkisinin sınırlarının aşılması ve karar alma yetkisinin kötüye kullanılması durumlarında şikâyete tâbi olmalı, kararın hadiseye uygun olup olmadığına ilişkin bir inceleme ise icra mahkemesi tarafından yapılmamalıdır.

SONUÇ

Alacaklı özerkliği, iflâs sistemimizin belirleyici prensiplerinden biridir. Bu prensip iflâs alacaklılarının, alacaklılar toplantısına katılarak tasfiyenin yürütülmesine ilişkin karar alması ile temelde kendini gösterir. Özellikle ikinci alacaklılar toplantısına tanınan geniş karar alma yetkisi, alacaklı özerkliğinin bir sonucudur. Bu yetki sayesinde iflâs alacaklıları, tasfiyeye ilişkin her türlü kararı alabilir. Ancak İcra ve İflâs Kanunu’muzda alacaklıların bu yetkisine bir sınırlama getirilmeyişi, alacaklı özerkliğinin sınırsız mı uygulanması gerektiği ve özellikle takdir yetkisinin kötüye kullanıldığı durumlarda kararın şikâyet yoluyla iptal edilip edilemeyeceği sorularını akla getirir. Tespit edilen bu sorunlar kapsamında çalışmamızda özetle şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Alacaklı özerkliği prensibi sınırsız değildir. Daha ziyade devlet kontrol ve gözetiminde alacaklı özerkliğinden bahsetmek doğru olur.

2. Alacaklı özerkliğinin sınırlarını kanun hükümleri, bireysel alacaklılar ile alacaklı gruplarının menfaatleri, müflis ve üçüncü kişilerin menfaatleri ile kamu yararı oluşturur. İflâs alacaklıları, sahip oldukları geniş karar alma yetkisini kötüye kullanamaz.

3. Alacaklı özerkliğinin sınırları aşılsa, ikinci alacaklılar toplantısında alınan kararlara karşı İcra ve İflâs Kanunu’nun 16’ncı maddesi kapsamında hukukî yararı olan her ilgili şikâyet yoluna başvurabilir. Bu anlamda iflâs alacaklıları, müflis, iflâs dairesi, hukukî yararı olan üçüncü kişiler ve kanaatimize alınan karar tüm masanın menfaatini ihlâl ediyorsa iflâs idaresi karara karşı şikâyet yoluna gidebilir.

4. İkinci alacaklılar toplantısında alınan tüm kararlara karşı şikâyet yoluna gidilebilir. Bu noktada kararlar kanuna aykırı ise şikâyet yoluna başvurulabileceğinde şüphe yoktur. İkinci alacaklılar toplantısında alınan kararların hadiseye uygun olmaması ise icra mahkemesi tarafından incelenemez. Aksi takdirde alacaklı özerkliğinin bir anlamı kalmaz ve icra mahkemesinin takdiri alacaklıların takdirinin yerine geçer. İkinci alacaklılar toplantısında alınan kararlar bakımından sadece takdir yetkisinin kötüye kullanılması ve alacaklı özerkliğinin sınırlarının aşılması durumu icra mahkemesince denetlenebilir ve şikâyete konu edilebilir. Aksinin kabulü hâlinde, alacaklı özerkliğinin sınırlarının aşılması ihtimâli denetimsiz kalır ve ilgililerin menfaatlerinin ihlâl edilmesi tehlikesi doğar.

²²⁴ PEKCANITEZ, *Şikâyet*, s. 62; PEKCANITEZ / SİMİL, s. 95.

KAYNAKÇA

- ARSLAN, Ramazan / YILMAZ, Ejder / TAŞPINAR AYVAZ, Sema / HANAĞASI, Emel: *İcra ve İflâs Hukuku*, 9. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- AŞIK, İbrahim / ORUÇ, Yakup / TOK, Ozan / SAÇAR, Ömer Faruk: *İcra ve İflâs Hukuku*, 2. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023.
- AŞIK, İbrahim: “İflâs Tasfiyesinde Geçici Dağıtma”, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 2018, Cilt 24, Sayı 1, s. 270-295.
- ATALI, Murat / ERMENEK, İbrahim / ERDOĞAN, Ersin: *İcra ve İflâs Hukuku*, 7. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2023.
- BAUER, Thomas / STAEHELIN, Daniel (Hrsg.): *Basler Kommentar, Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs*, 2. Baskı, Helbing & Lichtenhahn Verlag, Basel, 2017 (Yazar, BSK).
- BELGESAY, Mustafa Reşit: *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, İkinci Cilt*, Sıralar Matbaası, İstanbul, 1955.
- BERKİN, Necmeddin M.: “İflâs İdaresi ve İflâs İdare Memurlarının Vazifeleri”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 1957, Cilt 22, Sayı 1-4, s. 150-166 (İflâs İdaresi).
- BERKİN, Necmeddin M.: *İflâs Hukuku*, 4. Baskı, Fakülteler Matbaası, İstanbul, 1972 (İflâs).
- DELİDUMAN, Seyithan: *İflâs Tasfiyesinde Alacaklılar Toplanması*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2002.
- DEREN-YILDIRIM, Nevhis: “İflâsın Hukukî Mahiyeti”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 1994, Cilt 54, Sayı 1-4, s. 331-346.
- ERDÖNMEZ, Güray: *İflâsta Alacaklılar Toplanmasının Yetkileri*, Legal Yayıncılık, İstanbul, 2005.
- FIORI, Silvio: *Die Gläubigerversammlung im schweizerischen Konkursrecht*, Schulthess Verlag, Zürich, 1905.
- GÖRGÜN, Şanal L: *İflâsta İstihkak Davası*, Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları, Ankara, 1977.
- HEINEL, Bastian: *Zwangsverwertung von Drittpfändern im Unternehmenskonkurs*, Schulthess Juristische Medien, Zürich-Basel-Genf, 2022.
- JAEGER, Carl / WALDER, Hans Ulrich / KULL, Thomas M. / KOTTMANN, Martin: *Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs, Band II*, 4. Baskı, Schulthess Polygraphischer Verlag, Zürich, 1997/99.
- KREN KOSTKIEWICZ, Jolanta / VOCK, Dominik (Hrsg.): *Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG*, 4. Baskı, Schulthess Juristische Medien, Zürich-Basel-Genf, 2017 (Yazar, SK-SchKG).
- KREN KOSTKIEWICZ, Jolanta: *SchKG Kommentar, Schuldbetreibungs- und Konkursgesetz mit weiteren Erläuterungen*, 20. Baskı, Orell Füßli Verlag, Zürich, 2020.
- KURU, Baki: *İcra ve İflâs Hukuku, Cilt IV*, 3. Baskı, Alfa Yayınevi, İstanbul, 1997.
- LORANDI, Franco: “Zirkularbeschlüsse im SchKG”, *Schweizerische Zeitschrift für Zivilprozess- und Zwangsvollstreckungsrecht (ZZZ)*, 2019, Sayı 45, s. 31-40.
- MAUS, Karl Heinz: “Schuldnerstrategien in der Unternehmensinsolvenz (Teil II)”, *Deutsches Steuerrecht (DStR)*, 2002, Sayı 25, s. 1104-1108.
- NAMLI, Mert: “Fransız Hukuku ile Karşılaştırmalı Olarak Borçluya Satış Yetkisi Verilmesi (Rızaen Satış-İİK m. 111/A)”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 2023, Sayı 168, s. 313-360.
- ORUÇ, Yakup: *İflâs İdaresi*, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- PAPE, Gerhard / REICHEL, Daniel / SCHULTZ, Volker / VOIGT-SALUS, Joachim: *Insolvenzrecht*, 3. Baskı, Verlag C. H. Beck, München, 2022.
- PAPE, Gerhard: “Ungeschriebene Kompetenzen der Gläubigerversammlung versus Verantwortlichkeit des Insolvenzverwalters”, *Neue Zeitschrift für Insolvenz- und Sanierungsrecht (NZI)*, 2006, Sayı 2, s. 65-72.
- PEKCANITEZ, Hakan / ATALAY, Oğuz / SUNGURTEKİN ÖZKAN, Meral / ÖZEKES, Muhammet: *İcra ve İflâs Hukuku Ders Kitabı*, 10. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2023.
- PEKCANITEZ, Hakan / SİMİL, Cemil: *İcra- İflâs Hukukunda Şikâyet*, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2017.

- PEKCANITEZ, Hakan: “Borçluya Satış Yetkisi Verilmesi (İİK md. 111/a)”, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2022, Sayı 1, s. 819-848.
- PEKCANITEZ, Hakan: *İcra-İflâs Hukukunda Şikâyet*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1986 (Şikâyet).
- POSTACIOĞLU, İlhan E.: *İflâs Hukuku İlkeleri, Cilt I: İflâs*, Sulhi Garan Matbaası, İstanbul, 1978.
- REINAU, Timon: *Der Vergleich im Konkursverfahren*, Dike Verlag, Zürich-St. Gallen, 2021.
- SCHMIDT, Karsten (Hrsg.): *Insolvenzordnung*, 20. Baskı, Verlag C. H. Beck, München, 2023 (SCHMIDT / Yazar, InsO).
- SPRECHER, Thomas: *Der Gläubigerausschuss im schweizerischen Konkursverfahren und im Nachlassverfahren mit Vermögensabtretung*, Schulthess Juristische Medien, Zürich-Basel-Genf, 2003.
- STAEHELIN, Adrian / BAUER, Thomas / STAEHELIN, Daniel (Hrsg.): *Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs, SchKG III, Art. 221-352*, Helbing & Lichtenhahn Verlag, Basel-Genf-München, 1998 (Yazar, SchKG).
- STÜRNER, Rolf / EIDENMÜLLER, Horst / SCHOPPMAYER, Heinrich (Hrsg.): *Münchener Kommentar zur Insolvenzordnung*, 4. Baskı, Verlag C. H. Beck, München, 2019 (Yazar, MüKoInsO).
- THOMA, Carl-Friedrich: *Insolvenzrechtliche Gläubigerautonomie im Gläubigerausschuss*, Duncker & Humblot Verlag, Berlin, 2019.
- TUNÇ YÜCEL, Müjgan: “İflâs İçeriği Konkordato Konusunda Uygulamada Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar”, *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2013, Cilt 8, Sayı 107-108, s. 25-38.
- ÜSTÜNDAĞ, Saim: *İflâs Hukuku (İflâs-Konkordato-İptal Davaları)*, 8. Baskı, Yaylacık Matbaacılık, İstanbul, 2009.
- VOCK, Dominik / MEISTER-MÜLLER, Danièle: *SchKG-Klagen nach der Schweizerischen ZPO*, 2. Baskı, Schulthess Juristische Medien, Zürich-Basel-Genf, 2018.
- WYSS, Claudia: *Kollektive Beteiligungsrechte der Gläubiger im Konkurs- und Nachlassverfahren*, Schulthess Juristische Medien, Zürich-Basel-Genf, 2013.
- YILDIRIM, M. Kamil / DEREN-YILDIRIM, Nevhis: *İcra ve İflâs Hukuku*, 6. Baskı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2015.
- YILMAZ, Ejder: *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2016 (Şerh).
- YILMAZ, Ejder: *İflâs İdaresi*, Sevinç Matbaası, Ankara, 1976 (İflâs İdaresi).